

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ)
eeep.pspa.uoa.gr
Email: newsletter_eeep@pspa.uoa.gr
Τηλ: 2103689535.

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Τεύχος 54, Σεπτέμβριος 2009.

ΚΩΔΙΚΟΣ: 6029

Π.Κ. Ιωακειμίδης, «Ένα κρίσιμο φθινόπωρο για το μέλλον της Ε.Ε.» 3

Επισκόπηση 4

Φάκελος: Η επικύρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας. 9

**Παρακολούθηση των εκθέσεων διεθνών οργανισμών,
μη κυβερνητικών οργανώσεων και της επιστημονικής έρευνας για
την ελληνική οικονομία και την Ε.Ε.** 18

-Τ. Strange, Α. Bayley, «Αειφόρος ανάπτυξη: συσχέτιση της οικονομίας, της
κοινωνίας και του περιβάλλοντος», ΟΟΣΑ Δεκέμβριος 2008.

Τύπος 24
- Ελληνικός
- Ξένος

Τεκμηρίωση 23
- Δελτίο τύπου
- Επισκόπηση Έρευνας.
- Τεκμηρίωση.

Εκδηλώσεις 28

**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΕΕΕΠ)
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης
Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών**

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 278/2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ερευνητικό και εκπαιδευτικό φορέα που λειτουργεί εντός Πανεπιστημίου διατηρώντας ωστόσο ευρεία διοικητική και οικονομική αυτονομία. Το Εργαστήριο στοχεύει τόσο στην εξειδικευμένη μελέτη και διακλαδική προσέγγιση του φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης όσο και στην προώθηση του διαλόγου σε επιστημονική βάση. Συνεργάζεται με τα Εργαστήρια Μελέτης Ελληνογερμανικών Σχέσεων, Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και με το Κέντρο Πολιτικής Έρευνας και Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Επίσης, συνδέεται με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σπουδών και με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή:

- Τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο.
- Τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού.
- Την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας.
- Την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινισιζέλης, Κ.

Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνυ, Ε. Δούση, Ν. Κουτσιαράς.

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης : Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα
Εκδότης (κ' Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου) : Π. Κ. Ιωακειμίδης, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιαντίου (υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά.

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν οι Αλεξία Αλεξανδροπούλου και Γιορίνα Μαράτση.

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: 2103689535, newsletter_eeep@pspa.uoa.gr

Π.Κ. Ιωακειμίδης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, μέλος Δ.Σ. ΕΛΙΑΜΕΠ.

«Ένα κρίσιμο φθινόπωρο για το μέλλον της Ε.Ε.»

Το φθινόπωρο που άρχισε μπορεί να είναι περίοδος εκλογών και αβεβαιότητας για την Ελλάδα, θα είναι όμως κρίσιμης σημασίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) και από πολλές απόψεις. Λίγο-πολύ μέσα στους επόμενους μήνες θα κριθεί η μελλοντική πορεία και φυσιογνωμία της Ένωσης. Και τούτο, γιατί μέσα στην περίοδο αυτή θα δοθεί τελικά η λύση/κάθαρση στο δράμα που παίζεται εδώ και χρόνια και που λέγεται Συνθήκη της Λισαβόνας. Όποια και αν είναι η λύση θα προσδιορίσει καθοριστικά το μέλλον και την πορεία της Ε.Ε.

Οι εκτιμήσεις είναι ότι τελικά οι Ιρλανδοί θα ψηφίσουν υπέρ της Συνθήκης στο δεύτερο δημοψήφισμα που θα διεξαχθεί στις 2 Οκτωβρίου. Και με την υπέρβαση κάποιων εκκρεμοτήτων επικύρωσης σε ορισμένες άλλες χώρες-μέλη (Γερμανία, Τσεχία, Πολωνία), η Συνθήκη θα τεθεί τελικά σε ισχύ. Έτσι, θα ανοίξει ο δρόμος, προκειμένου η Ένωση να αποκτήσει σταθερό πρόεδρο σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (με την κατάργηση της σημερινής εκ περιτροπής προεδρίας), καθώς και νέο ύπατο εκπρόσωπο για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) που και με την ιδιότητα του αντιπροέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα λειτουργεί ουσιαστικά ως υπουργός Εξωτερικών της Ε.Ε. Θα προεδρεύει ενός νέου σχηματισμού του Συμβουλίου (Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων) και θα υποστηρίζεται από την Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (Διπλωματική Υπηρεσία της Ε.Ε.).

Οι μεταρρυθμίσεις αυτές και ορισμένες άλλες (νέα φόρμουλα ειδικής πλειοψηφίας, κ.λπ.) θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη δομή και τη λειτουργία της Ένωσης αλλά και στην επιμέρους θέση και το ρόλο των κρατών-μελών στο πολιτικοθεσμικό σύστημα και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Εάν π.χ. δεν τηρηθούν ορισμένες βασικές ισορροπίες (γεωγραφικές, δημογραφικές κ.ά.) στην τοποθέτηση των παραπάνω αξιωματούχων, τότε ο ρόλος των μικρότερων κρατών ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη χάραξη και διαχείριση της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής (ΚΕΠΠΑ) είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα συρρικνωθεί. Χρειάζεται επομένως προσοχή, στρατηγική και συμμαχίες, προκειμένου να αποτραπούν αρνητικές εξελίξεις και ανατροπές στη δομή του πολιτικού συστήματος της Ε.Ε. και στη θέση των κρατών-μελών σ' αυτό...

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Η ΕΠΑΝΕΚΛΟΓΗ ΤΟΥ JOSE MANUEL BARROSO.

Ο Jose Manuel Barroso επανεκλέγη (16/9/2009) για δεύτερη πενταετή θητεία ως Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής με 382 ψήφους υπέρ, 219 ψήφους κατά και 117 αποχές. Η επανεκλογή του Jose Manuel Barroso με σαφή πλειοψηφία «πάγωσε» το επιχείρημα των σοσιαλιστών ότι καθετί λιγότερο από μια ξεκάθαρη πλειοψηφία σημαίνει αποτυχία και επανάληψη της ψηφοφορίας στο ΕΚ. Αυτό το επιχείρημα βασίζεται στους νέους θεσμούς και κανόνες που τίθενται σε εφαρμογή με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, σύμφωνα με τους οποίους είναι απαραίτητη η απόλυτη πλειοψηφία για την εκλογή του Προέδρου της Ε. Επιτροπής. Ο επικεφαλής των σοσιαλιστών Martin Schulz υποστήριξε ότι ο José Manuel Barroso είναι ένας αδύναμος Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής καθώς επανεκλέγη χάρη στις ψήφους των αντιευρωπαϊκών, τη μόνη ομάδα που τον υποστήριξε ομόφωνα. Ο κύριος όγκος των ψήφων στήριξης προς τον Jose Manuel Barroso προήλθε από το κεντροδεξιό Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (EPP) και από τους ευρωσκεπτικιστές (European Conservatives and Reformists Group - ECR). Επισημαίνεται ότι πέρα των προαναφερθεισών πολιτικών ομάδων, μέλη της ομάδας των σοσιαλιστών καθώς και ορισμένοι φιλελεύθεροι υποστήριξαν τον Jose Manuel Barroso. Επιπλέον, ο Martin Schulz αποδίδει ευθύνη στις κυβερνήσεις της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου για την αποτυχία των σοσιαλιστών να μπλοκάρουν την επανεκλογή Barroso, καθώς, αν και

έχουν κεντροαριστερές κυβερνήσεις, στήριξαν την υποψηφιότητα Barroso. Ο Martin Schulz δήλωσε ότι θα επικεντρώσει πλέον τις προσπάθειές του στο να δοθούν περισσότερα χαρτοφυλάκια σε σοσιαλιστές Επιτρόπους.

Σύμφωνα με δημοσίευμα της γαλλικής Le Monde (7/9/2009), ο πρωθυπουργός της Γαλλίας François Fillon ήταν έτοιμος να εμφανισθεί ως νέος υποψήφιος, σε περίπτωση μη επανεκλογής του Jose Manuel Barroso. Ο François Fillon ήταν η μόνη εναλλακτική κεντροδεξιά υποψηφιότητα που προτάθηκε. Αναφέρεται ότι η στάση του Γάλλου Προέδρου Nicolas Sarkozy χαρακτηρίστηκε ως διφορούμενη από τον ξένο τύπο: ενώ το Μάρτιο του 2009 είχε εκφράσει τη στήριξή του στον Jose Manuel Barroso, στη συνέχεια υποστήριξε ότι η εκλογή του νέου προέδρου της Ε. Επιτροπής δε θα έπρεπε να γίνει πριν τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος στην Ιρλανδία. Επισημαίνεται ότι ο Γερμανός πολιτικός Daniel Cohn-Bendit ευρωβουλευτής και μέλος των πρασίνων είχε υποστηρίξει ότι ο Joschka Fischer θα έπρεπε να αναλάβει το αξίωμα του Προέδρου της Ε. Επιτροπής.

ΟΙ ΕΑΡΙΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ 2009-2010¹

Η οικονομική κατάσταση σημείωσε αισθητή βελτίωση από το δεύτερο τρίμηνο, και διαφαίνονται καλύτερες αναπτυξιακές προοπτικές για το δεύτερο εξάμηνο του έτους. Όμως, καθώς η οικονομική δραστηριότητα στα τέλη του 2008 και στις αρχές του 2009 διαμορφώθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις, το ΑΕΠ θα συνεχίσει την καθοδική του πορεία με συνολική μείωση κατά 4% το τρέχον έτος τόσο στην ΕΕ όσο και στη ζώνη του ευρώ, όπως είχε προβλεφθεί την άνοιξη. Ωστόσο, φαίνεται να κυριαρχεί ακόμη κλίμα αβεβαιότητας, και ενώ η ανάκαμψη μπορεί να εμφανίσει απροσδόκητα ευνοϊκή εξέλιξη σε πολύ βραχυπρόθεσμη βάση, δεν μπορούμε να προεξοφλήσουμε ότι ο χαρακτήρας της θα είναι μόνιμος. Αμετάβλητες παραμένουν και οι προβλέψεις της Επιτροπής για τον πληθωρισμό το 2009, σύμφωνα με τις οποίες τα σχετικά ποσοστά για την ΕΕ και τη ζώνη του ευρώ θα κινηθούν σε 0,9% και 0,4% αντίστοιχα, ενώ αρχίζουν να εξασθενίζουν τα αποτελέσματα βάσης παλαιότερων αυξήσεων των τιμών των ενεργειακών προϊόντων και τροφίμων που ασκούσαν πτωτικές πιέσεις στις τιμές, και δεν αναμένονται άλλες σημαντικές πληθωριστικές πιέσεις.

«Η κατάσταση έχει βελτιωθεί ιδίως χάρη στα άνευ προηγουμένου ποσά που διοχέτευσαν στην οικονομία οι κεντρικές τράπεζες και οι δημόσιες αρχές, αλλά η εξασθετισμένη οικονομία θα συνεχίσει να επηρεάζει αρνητικά την απασχόληση και τα δημόσια οικονομικά. Θα πρέπει να συνεχίσουμε την εφαρμογή

των μέτρων ανάκαμψης που είχαμε εξαγγείλει για το τρέχον έτος και για το 2010 και να επιταχύνουμε τη διαδικασία ανάρρωσης του χρηματοπιστωτικού τομέα για να εξασφαλίσουμε ότι οι τράπεζες είναι έτοιμες να χορηγήσουν πιστώσεις με λογικούς όρους όταν οι εταιρείες και τα νοικοκυριά θα μπορέσουν και πάλι να ξεκινήσουν τα επενδυτικά τους σχέδια. Πρέπει επίσης να χαράζουμε μια σαφή, αξιόπιστη και συντονισμένη στρατηγική «εξόδου» από την κρίση για να επαναφέρουμε σταδιακά τα δημόσια οικονομικά σε μια βιώσιμη πορεία και να βρούμε τους απαραίτητους πόρους για να αυξήσουμε το δυναμικό ανάπτυξης και απασχόλησης της Ευρώπης,» δήλωσε ο Επίτροπος Joaquín Almunia, αρμόδιος για τις οικονομικές και νομισματικές υποθέσεις.

Οι ευνοϊκές εξελίξεις άρχισαν να ισχυροποιούνται στη διάρκεια του καλοκαιριού, καθώς η παγκόσμια οικονομία άρχισε να σταθεροποιείται, εν μέρει λόγω των σημαντικών πολιτικών παρεμβάσεων. Με τη βοήθεια των βελτιωμένων χρηματοπιστωτικών συνθηκών, η μείωση του ΑΕΠ στην ΕΕ σημείωσε αισθητή επιβράδυνση στη διάρκεια του δεύτερου τριμήνου (σε -0,2% από τρίμηνο σε τρίμηνό μετά από -2,4% το πρώτο τρίμηνο του 2009). Καθώς ο κύκλος των εμπορικών αποθεμάτων βρίσκεται σε σημείο καμψής και παρατηρείται βελτίωση της εμπιστοσύνης σε σχεδόν όλους τους τομείς και τις χώρες, οι βραχυπρόθεσμες προοπτικές είναι ευνοϊκές.

Με βάση αυτές τις τάσεις, οι αναπτυξιακές εκτιμήσεις για το δεύτερο ήμισυ του έτους έχουν αναθεωρηθεί ελαφρά προς τα πάνω στις προβλέψεις της Επιτροπής. Ωστόσο, λόγω των προς τα κάτω αναθεωρήσεων των προηγούμενων προβλέψεων για το 2008 και το πρώτο τρίμηνο του 2009, το

¹ http://ec.europa.eu/ellada/news/news/20090914_economie_news_el.htm, Economic Forecast/ Spring 2009, EUROPEAN ECONOMY 3/2009.

συνολικό ποσοστό της προβλεπόμενης μείωσης του ΑΕΠ το 2009 διατηρείται αμετάβλητο σε 4% τόσο για την ΕΕ όσο και για τη ζώνη του ευρώ. Το ποσοστό αυτό υπολογίζεται με βάση τις αναθεωρημένες προβλέψεις για τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες, την Πολωνία, την Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, που παράγουν από κοινού περίπου το 80% του ΑΕΠ της ΕΕ.

Η παγκόσμια οικονομία δεν βρίσκεται πλέον σε ελεύθερη πτώση. Τα πρόσφατα στοιχεία για το εμπόριο και τη βιομηχανική παραγωγή, καθώς και για την εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων και των καταναλωτών, είναι ενθαρρυντικά. Οι αναδυόμενες χώρες της Ασίας φαίνεται να προπορεύονται στην ανάκαμψη, ενώ η ανάπτυξη στην Κίνα παραμένει ισχυρή, και η συρρίκνωση της οικονομίας ΗΠΑ έχει επίσης σταθεροποιηθεί. Η δέσμη μέτρων για την τόνωση της ανάκαμψης και οι καθαρές εξαγωγές αναμένεται να επιτρέψουν στις ΗΠΑ να επανέλθουν σε θετικούς αναπτυξιακούς ρυθμούς από το τρίτο τρίμηνο του έτους και μετά. Συνολικά η αναμενόμενη μείωση του παγκόσμιου ΑΕΠ το 2009 έχει μειωθεί κατά το ήμισυ σε αυτήν την επικαιροποίηση των στοιχείων (από -1,4% στις εαρινές προβλέψεις σε -0,7%). Ωστόσο, εξακολουθεί να επικρατεί μεγάλη αβεβαιότητα για το πόσο διατηρήσιμη θα είναι η παγκόσμια ανάκαμψη και ποιοι παράγοντες θα τη διαμορφώσουν.

Όσον αφορά την Ευρώπη, υπάρχουν διάφοροι λόγοι που συνηγορούν υπέρ μιας μεγαλύτερης αισιοδοξίας σε βραχυπρόθεσμη βάση. Εκτός από τις καλύτερες εξωτερικές προοπτικές και τις ευνοϊκότερες συνθήκες χρηματοδότησης, τόσο η ιδιωτική όσο και η δημόσια κατανάλωση αποδείχθηκαν αρκετά ανθεκτικές, ενώ οι

διορθώσεις στα αποθέματα προχωρούν και οι δείκτες υψηλής συχνότητας υποδηλώνουν κάποια ανάκαμψη τα προσεχή τρίμηνα. Αυτό οφείλεται εν μέρει στα σημαντικά μέτρα παροχής κινήτρων που θα εφαρμοστούν αργότερα εντός του έτους σε αρκετά κράτη μέλη. Ωστόσο, οι επιπτώσεις στις αγορές εργασίας και στα δημόσια οικονομικά δεν έχουν ακόμη γίνει πλήρως αισθητές και η διόρθωση στις στεγαστικές αγορές εξακολουθεί να αναστέλλει τις επενδύσεις σε οικοδομικές δραστηριότητες σε αρκετές χώρες. Συνεπώς, η ανάκαμψη μπορεί να αποδειχθεί ασταθής και να απαιτήσει ακόμη μεγαλύτερο χρονικό ορίζοντα.

Το ποσοστό του πληθωρισμού τιμών καταναλωτή μειώθηκε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009, φθάνοντας στο κατώτατο επίπεδο του 0,2% τον Ιούλιο στην ΕΕ (και έως -0,7% στη ζώνη του ευρώ), κυρίως λόγω της αντιστροφής προηγούμενων αυξήσεων των τιμών των ενεργειακών προϊόντων και των τροφίμων. Ωστόσο το αποτέλεσμα αυτό προβλέπεται πλέον να αμβλυνθεί και καθώς οι τιμές των βασικών εμπορευμάτων αρχίζουν να αυξάνονται, το ποσοστό πληθωρισμού αναμένεται να σημειώσει άνοδο προς τα τέλη του έτους. Εντούτοις, δεν υπάρχουν εγχώριες πληθωριστικές πιέσεις, καθώς εξακολουθεί να υπάρχει σημαντική υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας και αναμένεται επιβράδυνση της αύξησης των μισθών. Συνολικά, οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό παραμένουν αμετάβλητες σε σχέση με τις εαρινές προβλέψεις σε ποσοστό 0,9% για την ΕΕ το 2009 (και 0,4% για τη ζώνη του ευρώ).

Οι κίνδυνοι στους οποίους υπόκεινται οι αναπτυξιακές προοπτικές για το 2009 κρίνονται σε γενικές γραμμές ισορροπημένοι. Ωστόσο, δεν μπορεί να

αποκλειστεί το ενδεχόμενο δυσμενέστερων εξελίξεων, λόγω των αρνητικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ της βραδείας ανάκαμψης της πραγματικής οικονομίας και της ακόμη εύθραυστης κατάστασης του χρηματοπιστωτικού τομέα. Αντίθετα, αποτελεσματικότερη επιρροή στις εξελίξεις σε σχέση με την αναμενόμενη μπορεί να ασκήσουν οι πολιτικές παρεμβάσεις για τη στήριξη της ζήτησης, τη βελτίωση του κλίματος εμπιστοσύνης και την αποκατάσταση της ευρωστίας του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Οι κίνδυνοι ως προς την εξέλιξη του πληθωρισμού φαίνονται και αυτοί σε γενικές γραμμές ισορροπημένοι. Οι υψηλότερες τιμές των βασικών εμπορευμάτων και η βελτίωση των οικονομικών συνθηκών υποδηλώνουν κάποιους κινδύνους δυσμενέστερων εξελίξεων, οι οποίοι εξισορροπούνται από τη σημαντική επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας που μπορεί να αναχαιτίσει τον πληθωρισμό σε βαθμό μεγαλύτερο από τον αναμενόμενο

ΑΝΟΙΓΕΙ Ο ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΟΑΤΙΑ.

Η Σλοβενία ανακοίνωσε (11/9/2009) ότι η μακροχρόνια διαμάχη για τον καθορισμό των συνόρων της με τη γειτονική Κροατία δεν αποτελεί, πλέον,

εμπόδιο για την ένταξη της Κροατίας στην Ε.Ε. Η Πρωθυπουργός της Κροατίας Jadranka Kosor και ο πρωθυπουργός της Σλοβενίας Borut Pahor εξέδωσαν κοινό ανακοινωθέν μετά από συνάντησή τους στη Λιουμπλιάνα. Από την πλευρά της η Σλοβενία ανακοίνωσε ότι σταματά να «μπλοκάρει» τις διαπραγματεύσεις ένταξης της Κροατίας στην Ε.Ε. Η Σλοβενία και η Κροατία δεν ήταν σε θέση να συμφωνήσουν για τα κοινά χερσαία και θαλάσσια σύνορα από τότε που ανακήρυξαν την ανεξαρτησία τους από την πρώην Γιουγκοσλαβία, το 1991. Τον περασμένο Δεκέμβριο, η Σλοβενία μπλόκαρε τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις της Κροατίας στο κεφάλαιο Δικαιώματα. Οι διαπραγματεύσεις σχετικά με τη διασυνοριακή τους διαφορά θα λάβουν χώρα με διεθνή διαμεσολάβηση, μια κίνηση που είχε προταθεί αρχικά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η διαπραγμάτευση για το Ιράν

Κατά την τελευταία σύνοδο των Υπουργών Εξωτερικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) συζητήθηκαν εκτενώς οι τελευταίες εξελίξεις στο Ιράν και η κατάσταση στο Αφγανιστάν. Ειδικότερα, όσον αφορά το Ιράν, η προσοχή εστιάστηκε στην καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην επικρατούσα πολιτική κατάσταση και πιο συγκεκριμένα στο πολιτικό σκηνικό που διαμορφώθηκε μετά τις πρόσφατες εκλογές. Ακόμα, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στο πυρηνικό ζήτημα έπειτα και από την υποβολή νέων προτάσεων εκ μέρους του Ιράν στις 9 Σεπτεμβρίου. Ο Javier Solana, Υπατος Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ΚΕΠΠΑ, σε πρόσφατες δηλώσεις του

υποστήριξε ότι η Ευρώπη επιδιώκει την διεξαγωγή ουσιαστικών διαπραγματεύσεων με το Ιράν προκειμένου να βρεθεί λύση αναφορικά με τις ανησυχίες της διεθνούς κοινότητας σχετικά με το πυρηνικό του πρόγραμμα. Ταυτόχρονα, ο Ύπατος Εκπρόσωπος κινούμενος προς την συγκεκριμένη κατεύθυνση πραγματοποίησε τηλεφωνική συνομιλία με τον βασικό Ιρανό διαπραγματευτή Δρα Jalili και προγραμματίστηκε συνάντηση για την 1^η Οκτωβρίου. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι έξι χώρες (Η.Π.Α, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Ρωσία, Κίνα) καθώς και ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ε.Ε. για την ΚΕΠΠΑ ηγούνται των μακροχρόνιων διαπραγματευτικών προσπαθειών για την τελική επίτευξη μιας ικανοποιητικής και για τις δύο πλευρές συμφωνίας. Κατόπιν, η συζήτηση των 27 Υπουργών Εξωτερικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης επικεντρώθηκε στις συνέπειες των προεδρικών εκλογών στο Αφγανιστάν. Συγκεκριμένα, το Συμβούλιο εξέφρασε την υποστήριξη του στους αφγανικούς θεσμούς και συμφώνησε για την διεξαγωγή διεθνούς διάσκεψης με σκοπό να συζητηθεί το μέλλον της χώρας. Επιπρόσθετα, εξέφρασε την εμπιστοσύνη του στους επί τόπου εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στρατηγικής της Ε.Ε. για την πανδημία γρίπης

Η Επιτροπή τις τελευταίες μέρες υιοθέτησε στρατηγική για την υποστήριξη των κρατών μελών στην προσπάθεια τους να αντιμετωπίσουν με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο την πανδημία γρίπης και ιδιαίτερα εκείνων των κρατών μελών που βρίσκονται σε λιγότερο ευνοϊκή θέση από πλευράς ιατρικών υπηρεσιών. Ειδικότερα, έχοντας ως κεντρικό στόχο την ελαχιστοποίηση του αρνητικού αντίκτυπου της πανδημίας, η Επιτροπή εξέφρασε την ανάγκη αποτελεσματικού συντονισμού από μέρους των κρατών μελών. Με ενεργοποίηση των θεσμών της Ε.Ε. όπως είναι η επιτροπή υγειονομικής ασφάλειας, η Επιτροπή ηγείται της όλης επιχείρησης αντιμετώπισης της πανδημίας. Στο πλαίσιο της στρατηγικής αυτής προσδιορίζονται οι κεντρικοί άξονες για την ενίσχυση του συντονισμού των δράσεων μεταξύ των κρατών μελών. Ο εμβολιασμός αποτελεί το βασικό στοιχείο της στρατηγικής της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Ωστόσο, λόγω της σχετικά περιορισμένης παραγωγής εμβολίων σε μικρό χρονικό διάστημα απαιτείται σωστός σχεδιασμός σε ότι αφορά τον εμβολιασμό προκειμένου να καλυφτούν τα ευαίσθητα τμήματα του πληθυσμού. Εκτός όμως τα θέματα δημόσιας υγείας η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνήσουν και για τις κοινωνικοοικονομικές συνέπειες της πανδημίας. Σημαντικό είναι να εξασφαλιστεί η συνέχιση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και η λειτουργία υπηρεσιών ζωτικής σημασίας. Η ισχυρή πίεση στις υγειονομικές υπηρεσίες, η ενδεχομένη αύξηση των ποσοστών νοσηρότητας η και θνησιμότητας, η μείωση της παραγωγικότητας, η κάμψη σε τομείς όπως ο τουρισμός κ.α. μπορούν να έχουν βλαπτικές συνέπειες τόσο για την κοινωνία όσο και για την οικονομία γενικότερα. Όλα αυτά, όπως τονίζει η Επιτροπή, θα πρέπει να αποφευχθούν με, μεταξύ άλλων, αποτελεσματική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών. Τέλος, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι θα εντείνει την συνεργασία της με τους αρμόδιους διεθνείς φορείς αλλά και τις τρίτες χώρες προκειμένου να υπάρξει επαρκής συντονισμός σε παγκόσμιο επίπεδο για την αντιμετώπιση της πανδημίας.

Ευρωπαϊκό master στη μετάφραση

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τον κατάλογο των πανεπιστημίων που επιλέχθηκαν για να ενταχθούν στο δίκτυο για το Ευρωπαϊκό Master στη Μετάφραση (EMT) ύστερα από την ολοκλήρωση σχετικού διαγωνισμού. Στο διαγωνισμό υποβλήθηκαν 93 προγράμματα μετάφρασης από 24 κράτη μέλη της Ε.Ε. και 3 χώρες εκτός Ε.Ε. Από τα προγράμματα αυτά τα 34 επιλέχθηκαν και εντάσσονται στο δίκτυο EMT για μια αρχική περίοδο τεσσάρων χρόνων. Νέος διαγωνισμός θα προκηρυχθεί το επόμενο έτος, 2010. Το δίκτυο, το οποίο έγινε ιδιαίτερα θετικά δεκτό από την πανεπιστημιακή κοινότητα στοχεύει να συμβάλει στην προώθηση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών (best practices) μεταξύ των συμμετεχόντων πανεπιστημίων και, κατά συνέπεια, να αναβαθμίσει τα πρότυπα διδασκαλίας για ειδικευμένους μεταφραστές στον πανεπιστημιακό χώρο. Παράλληλα, θα διευκολύνει την συνεργασία και τις ανταλλαγές φοιτητών και εκπαιδευτικών μεταξύ πανεπιστημίων που προσφέρουν κύκλους μαθημάτων στον τομέα της μετάφρασης.

ΦΑΚΕΛΟΣ:

Η ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ.

Α. ΤΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ ΤΗΣ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ

Στις 2 Οκτωβρίου 2009, περισσότερο από ένα έτος μετά την απόρριψη της Συνθήκης της Λισαβόνας από την Ιρλανδία (Ιούνιος 2009), πραγματοποιείται ένα δεύτερο δημοψήφισμα από τη χώρα με το ίδιο θέμα. Η κίνηση αυτή έπεται μιας συμφωνίας της ιρλανδικής κυβέρνησης με τα άλλα κράτη μέλη για ένα πακέτο εγγυήσεων για την ερμηνεία της Συνθήκης στους τομείς της ουδετερότητας, της φορολογικής κυριαρχίας και των κοινωνικών και ηθικών ζητημάτων.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Μια εβδομάδα πριν τη διενέργεια του δημοψηφίσματος στην Ιρλανδία, το στρατόπεδο του «ναι» συνεχίζει να προηγείται, αν και σημειώνεται πτώση. Σύμφωνα με δημοσκόπηση της Sunday Business Post, το 55% των ερωτηθέντων σκοπεύουν να υπερψηφίσουν τη Συνθήκη της Λισαβόνας ενώ το 27% σκοπεύει να την καταψηφίσει. Το στρατόπεδο του «ναι» έχει χάσει επτά ποσοστιαίες μονάδες, σε σχέση με παλαιότερες δημοσκοπήσεις ενώ το στρατόπεδο του «όχι» έχει κερδίσει τέσσερις ποσοστιαίες μονάδες. Σε άλλη δημοσκόπηση που πραγματοποιήθηκε από τους Irish Times το 48% των ερωτηθέντων σκόπευαν να υπερψηφίσουν τη Συνθήκη ενώ το 33% θα την καταψήφιζαν. Επισημαίνεται ότι η δημοτικότητα του κόμματος του Brian Cowen εξαιτίας των καταστροφικών αποτελεσμάτων της οικονομικής κρίσης έχει πέσει σημαντικά, ενώ, σύμφωνα με έρευνα, το 85% των ερωτηθέντων είναι δυσαρεστημένοι με την κυβέρνηση. Ο πρωθυπουργός Brian Cowen απευθυνόμενος στους Ιρλανδούς πολίτες τόνισε ότι το δημοψήφισμα για τη Συνθήκη της Λισαβόνας δεν μπορεί να καθορίζει το

μέλλον της κυβέρνησης ή των πολιτικών προσώπων, αλλά μόνο το μέλλον της χώρας. Ωστόσο, οι Ιρλανδοί πολίτες έχουν πληγεί από τη σοβαρότητα της οικονομικής κρίσης και των μέτρων λιτότητας που πρότεινε η κυβέρνηση για την αντιμετώπισή της.

Ο Declan Ganley, πολέμιος της Συνθήκης της Λισαβόνας και ιδρυτής του κόμματος των Libertas – ευρωσκεπτικιστές (ένα κόμμα που εμφανίστηκε για πρώτη φορά στις ευρωπαϊκές εκλογές του Ιουνίου) σε συνέντευξή του στη Wall Street Journal (11/9/2009) ανακοίνωσε την ανάμειξή του στην εκστρατεία κατά της Συνθήκης της Λισαβόνας, εν όψει του δημοψηφίσματος. Επισημαίνεται ότι ο Declan Ganley, είχε ανακοινώσει νωρίτερα ότι δε θα συμμετάσχει στην εκστρατεία για το δημοψήφισμα στην Ιρλανδία μετά το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών όπου το κόμμα των Libertas κατάφερε να εκλέξει μόνο έναν ευρωβουλευτή. Αναφορικά με τις εγγυήσεις που δόθηκαν στην Ιρλανδία από την Ε.Ε. σχετικά με την πλήρη κυριαρχία της χώρας σε θέματα ηθικής, φορολογίας και στρατιωτικής ουδετερότητας, ο Declan Ganley επεσήμανε ότι οι δυνάμεις του «Ναι» βρίσκονται σε απόγνωση. Διαμαρτυρήθηκε επίσης για το Άρθρο 48 της Συνθήκης της Λισαβόνας, επισημαίνοντας ότι επιτρέπει στους ηγέτες της Ε.Ε., στο μέλλον με μια διακυβερνητική συμφωνία, η οποία δε χρειάζεται να εγκριθεί από τους πολίτες, να επιφέρουν αλλαγές σε αυτό το συνταγματικό έγγραφο, προσθέτοντας νέες αρμοδιότητες.

Β. Η ΕΠΙΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Στις 23 Σεπτεμβρίου 2009 ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας της Γερμανίας Horst Köhler ολοκλήρωσε τη διαδικασία της επικύρωσης της Συνθήκης της Λισαβόνας στη Γερμανία με την υπογραφή των σχετικών εγγράφων. Αυτή η επικύρωση δεν ήταν παρά μια τυπική πράξη, μετά την ψήφιση των νέων νόμων ζητήθηκαν από το Συνταγματικό δικαστήριο στις 30 Ιουνίου 2009. Τον Ιούνιο το Συνταγματικό Δικαστήριο της Γερμανίας αποφάσισε ότι, ενώ η Συνθήκη της Λισαβόνας ήταν σε συμφωνία με το Γερμανικό Σύνταγμα, οι προτεινόμενοι εθνικοί νόμοι που συνοδεύουν την επικύρωση δε δίνουν σημαντικό έλεγχο στο Γερμανικό κοινοβούλιο για τις αποφάσεις της Ε.Ε. Η Κάτω Βουλή της Γερμανίας ενέκρινε (5/9/2009) νομοσχέδιο που επιτρέπει την τελική επικύρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας. Η Bundestag, σε ειδική σύνθεση, ψήφισε μια σειρά νόμων που της έδιναν μεγαλύτερη εξουσία στις ευρωπαϊκές υποθέσεις (446 βουλευτές ψήφισαν υπέρ ενώ 46 ψήφισαν κατά). Οι προτάσεις που περιλαμβάνουν τέσσερις νόμους συνολικά, αφορούν το Γερμανικό κοινοβούλιο για όποια πιθανή μεταρρύθμιση της Συνθήκης της Λισαβόνας. Αναφέρεται ο όρος που υπάρχει στη Συνθήκη και επιτρέπει τη μετάβαση σε ένα θέμα από τη λήψη αποφάσεων με ομοφωνία στη λήψη αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία, αν συμφωνήσουν όλα τα κράτη μέλη. Ένας νόμος αφορά τις μεταρρυθμίσεις που χρειάζονται να γίνουν στο Γερμανικό Σύνταγμα για επικύρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας, ενώ ένας άλλος νόμος αναφέρει ότι η κυβέρνηση πρέπει να πληροφορεί γραπτώς το κοινοβούλιο για τις προθέσεις της σε ζητήματα Ε.Ε. Το κοινοβούλιο έχει το δικαίωμα να παίρνει θέση για το συγκεκριμένο θέμα και, ενώ η κυβέρνηση δεν είναι υποχρεωμένη να ακολουθεί τη θέση του κοινοβουλίου στις Βρυξέλλες, πρέπει να δικαιολογήσει στη συνέχεια για ποιο λόγο δεν το έπραξε. Η έγκριση του κοινοβουλίου θα είναι απαραίτητη για την έναρξη των διαπραγματεύσεων για ένταξη στην Ε.Ε. μιας τρίτης χώρας και για τη μεταρρύθμιση της Συνθήκης της Ε.Ε. Ένας ακόμη νόμος αναφέρει πώς πρέπει να συνεργάζονται οι περιοχές της Γερμανίας και η κεντρική κυβέρνηση για τα ευρωπαϊκά ζητήματα. Η Άνω Βουλή (Bundesrat) ενέκρινε τους νόμους

με μια ψηφοφορία που έλαβε χώρα στις 18 Σεπτεμβρίου πριν από το τελικό βήμα για την επικύρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας, την υπογραφή από το Γερμανό Πρόεδρο Horst Koehler.

Γ. ΟΙ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΕΠΙΚΥΡΩΣΕΙ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ.

Πέραν της Ιρλανδίας, οι χώρες που δεν έχουν επικυρώσει τη Συνθήκη της Λισαβόνας είναι η Πολωνία και η Δημοκρατία της Τσεχίας, οι οποίες αναμένουν το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος στην Ιρλανδία. Ο Πρόεδρος της Τσεχικής Δημοκρατίας Vaclav Klaus εμφανίζεται αποφασισμένος να αρνηθεί να υπογράψει το νομοσχέδιο επικύρωσης, αν και εγκρίθηκε από το κοινοβούλιο της χώρας και επικυρώθηκε από το Συνταγματικό Δικαστήριο, μέχρι τις βρετανικές εκλογές και την αναμενόμενη νίκη των Συντηρητικών. Η απόφαση του αυτή ενισχύθηκε από την επιστολή που του έστειλε ο επικεφαλής των Βρετανών Συντηρητικών David Cameron ζητώντας του να περιμένει μέχρι τις βρετανικές εκλογές για να υπογράψει. Επισημαίνεται ότι οι Βρετανοί Συντηρητικοί έχουν υποσχεθεί να διεξάγουν δημοψήφισμα στη Βρετανία, «αν η Συνθήκη δεν έχει τεθεί σε ισχύ κατά το χρόνο των εκλογών».

Δ. Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Η Σουηδία ελπίζει να ξεκαθαρίσει τα θεσμικά ζητήματα που αποσυντονίζουν την Ε.Ε. σε μια Σύνοδο Κορυφής που θα γίνει στο τέλος Οκτωβρίου. Η Cecilia Malmstrom, η υπουργός ευρωπαϊκών της Σουηδίας, δήλωσε (1/9/2009) ότι οι προθέσεις της Προεδρίας της Σουηδίας είναι, αν όλα κυλήσουν ομαλά και η Συνθήκη της Λισαβόνας υιοθετηθεί, να αποφασίσει η Ε.Ε. για όλα τα θεσμικά ζητήματα. Επισημαίνει ότι στη Σύνοδο Κορυφής που θα πραγματοποιηθεί τον επόμενο μήνα, θα πρέπει να διορισθεί η νέα ομάδα των Επιτρόπων, ο νέος υπουργός εξωτερικών της Ε.Ε. και ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Σύμφωνα με τη Cecilia Malmstrom, η Σύνοδος Κορυφής θα πρέπει να συμφωνήσει σε ένα χαλαρό πλαίσιο για τη νέα διπλωματική υπηρεσία της Ε.Ε. Σχεδιάζει να διεξάγει «εκτενείς συζητήσεις» για τη θεσμοθέτηση μιας νέας διπλωματικής υπηρεσίας, για το ρόλο του Προέδρου της Ε.Ε. και τη λειτουργία των εκ περιτροπής μελλοντικών προεδριών, αμέσως μετά το θετικό αποτέλεσμα του Ιρλανδικού δημοψηφίσματος.

Με την επανεκλογή του Jose Manuel Barroso η προσοχή επικεντρώνεται στη κάλυψη των θέσεων των ευρωπαίων Επιτρόπων. Η αβεβαιότητα που υπάρχει αναφορικά με το μέλλον της Συνθήκης της Λισαβόνας δημιουργεί πολιτικές και νομικές δυσκολίες, καθώς η σύνθεση του σώματος διαφέρει ανάλογα με το αν θα ορισθεί γίνει βάσει της Συνθήκης της Νίκαιας ή της Συνθήκης της Λισαβόνας. Επισημαίνεται ότι αν το αποτέλεσμα του Ιρλανδικού δημοψηφίσματος είναι θετικό, η τύχη της Συνθήκης της Λισαβόνας είναι αβέβαιη λόγω της στάσης της Τσεχίας. Συγκεκριμένα, η Συνθήκη της Νίκαιας προβλέπει τη μείωση των Επιτρόπων. Αν απορριφθεί η Συνθήκη της Λισαβόνας στην Ιρλανδία, τότε τα κράτη-μέλη θα πρέπει να επιλύσουν αυτό το ζήτημα.

Ο Ιταλός Πρωθυπουργός Silvio Berlusconi πρότεινε, αν ο Ιρλανδικός λαός καταψηφίσει τη Συνθήκη της Λισαβόνας για δεύτερη φορά, μια ομάδα κρατών μελών της Ε.Ε. να κινηθούν προς τη δημιουργία ενός σκληρού πυρήνα στο πλαίσιο της Ε.Ε. (“core Europe”) προκειμένου να εφαρμόσουν τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Η αντίληψη

υπέρ της δημιουργίας ενός πυρήνα κρατών μελών στο πλαίσιο της Ε.Ε. που θα προωθούν τη στενότερη ενοποίηση στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενισχύεται όταν η υλοποίηση μια συγκεκριμένης πολιτικής της Ε.Ε. μπλοκάρει από μια μειοψηφία κρατών μελών. Αρκετοί πολιτικοί και ακαδημαϊκοί έχουν υποστηρίξει, κατά καιρούς, την ιδέα ενός εσωτερικού πυρήνα κρατών μελών της Ε.Ε. Ορισμένοι εμπειρογνώμονες πιστεύουν ότι, ακόμη και αν η Ιρλανδία επικυρώσει τη Συνθήκη, η κίνηση προς τη δημιουργία ενός σκληρού πυρήνα είναι αναπόφευκτη καθώς η Ένωση επεκτείνεται πέραν των 27 κρατών μελών.

Ο Ιρλανδός Επίτροπος της Ε.Ε. **Charlie McCreevy** προειδοποίησε ότι, αν η Ιρλανδία απορρίψει τη Συνθήκη της Λισαβόνας εκ νέου, η οικονομία της χώρας θα πληγεί από τις διεθνείς αγορές. Μια τέτοια ετυμηγορία από τον Ιρλανδικό λαό θα έδινε ένα αρνητικό μήνυμα στις διεθνείς αγορές καθιστώντας πιο δύσκολο, από τη μια πλευρά, για την κυβέρνηση να αυξήσει το κεφάλαιο και να επιχορηγήσει το δημόσιο έλλειμμα και από την άλλη, για τις τράπεζες, να δίνουν πίστωση σε επιχειρήσεις που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης και προωθούν την ανάπτυξη. Ο Πρόεδρος της Ε. Επιτροπής **Jose Manuel Barroso** σε επίσκεψή του στην Ιρλανδία υποστήριξε ότι η πλευρά του «Όχι» ψεύδεται σχετικά με το τί περιλαμβανόταν στη Συνθήκη υποστηρίζοντας ότι, ενώ είναι θεμιτό να υπάρχουν διαφορετικές απόψεις δεν είναι σωστό να διαστρεβλώνονται τα γεγονότα. Ανέφερε ως παράδειγμα το επιχείρημα ότι υπάρχει έναν είδος ελάχιστου μισθού στην Ε.Ε., ρύθμιση που δεν αναφέρεται πουθενά στη Συνθήκη.

ΤΙ ΘΑ ΣΥΜΒΕΙ ΑΝ Η ΙΡΛΑΝΔΙΑ ΨΗΦΙΣΕΙ ΟΧΙ².

Εάν η Ιρλανδία απορρίψει για δεύτερη φορά τη Συνθήκη της Λισαβόνας, οι κυβερνήσεις της Ε.Ε. θα πρέπει να εγκαταλείψουν αυτή τη Συνθήκη. Μια δεκαετία προσπαθειών για τη μεταρρύθμιση των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. - από τη δήλωση του Λάακεν, το Δεκέμβριο του 2001, στη Συνταγματική Συνέλευση και τη Διακυβερνητική Διάσκεψη η οποία μεταμόρφωσε τη Συνταγματική Συνθήκη σε Συνθήκη της Λισαβόνας - θα τερματιστεί. Τόσο ο Vaclav Klaus, Πρόεδρος της Τσεχίας, όσο και ο Πολωνός ομόλογός του, Lech Kaczynski που δεν έχουν υπογράψει ακόμη τη Συνθήκη, αν και τα κοινοβούλια τους την έχουν εγκρίνει, θα αισθάνονται ότι δεν χρειάζεται να το πράξουν. Είναι σχεδόν αδιανόητο οι ευρωπαίοι ηγέτες να κάνουν μια ακόμη προσπάθεια να αναβιώσουν το σύνολο των θεσμικών μεταρρυθμίσεων τις οποίες οι Γάλλοι και οι Ολλανδοί ψηφοφόροι έχουν απορρίψει το 2005 και οι Ιρλανδοί θα έχουν απορρίψει δύο φορές. Επίσης, οι κυβερνήσεις της Ε.Ε. δε θα αρχίσουν να συζητούν για μια νέα Συνθήκη. Λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες για την επικύρωση από 27 χώρες κάθε νέας Συνθήκης ακόμη και οι πιο φιλοευρωπαϊκές χώρες θα δίσταζαν να ξεκινήσουν μια νέα διακυβερνητική διάσκεψη για την αναθεώρηση των υφιστάμενων συνθηκών. Ο «θάνατος» της Συνθήκης της Λισαβόνας θα έχει εκτεταμένες συνέπειες. Ο Γάλλος Πρόεδρος, Nicolas Sarkozy, και η Γερμανίδα καγκελάρια, Angela Merkel, έχουν καταστήσει σαφές ότι δεν μπορεί να υπάρξει περαιτέρω διεύρυνση της Ε.Ε. μέχρι να επικυρωθεί η Συνθήκη. Έχουν δηλώσει, όμως, ότι η Κροατία - η οποία έχει ήδη προχωρήσει τις ενταξιακές συνομιλίες της - καθώς και η Ισλανδία, ένα παλαιό μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, θα αποτελέσουν τη μόνη εξαίρεση. Ωστόσο, άλλες χώρες που προσδοκούν να γίνουν μέλη της Ένωσης θα πρέπει πιθανώς να

εγκαταλείψουν αυτή την προσδοκία, τουλάχιστον για το εγγύς μέλλον. Οι Βαλκανικές χώρες, όπως η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, η πΓΔΜ και η Σερβία θα χάσουν μια πολυπόθητη «άγκυρα» της πολιτικής και οικονομικής τους μεταρρύθμιση, και θα μπορούσαν ακόμη και να οδηγηθούν σε πολιτική αστάθεια. Η Τουρκία - ήδη απογοητευμένη από τον αργό ρυθμό των ενταξιακών συνομιλιών της - μπορεί να αποτραβηχθεί από την Ε.Ε. Η Ουκρανία, η Μολδαβία και άλλες χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης πιθανότατα θα εγκατέλειπαν κάθε ελπίδα για μια πορεία προς την Ε.Ε..

Θα μπορούσε κανείς να περιμένει ότι ορισμένες χώρες, με επικεφαλής τη Γερμανία και τη Γαλλία, θα επεδίωκαν να διασώσουν ορισμένα στοιχεία από τη Συνθήκη της Λισαβόνας που θεωρούν ζωτικής σημασίας για την ομαλή λειτουργία της Ένωσης, όπως οι αλλαγές στους κανόνες ψηφοφορίας της Ε.Ε. και ο εξορθολογισμός των μηχανισμών της εξωτερικής πολιτικής. Δεδομένου ότι οι αλλαγές αυτές απαιτούν μια νέα νομική βάση, η Γαλλία και η Γερμανία θα μπορούσαν να προσπαθήσουν να συμπεριλάβουν ορισμένα στοιχεία στη Συνθήκη προσχώρησης της Κροατίας, το 2011. Ωστόσο, η πιθανή επιστροφή στην εξουσία των Βρετανών Συντηρητικών στα μέσα του 2010 που είναι κατηγορηματικά αντίθετοι με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα μπλόκαρε μια τέτοια κίνηση. Μια πιο συντηρητική επιλογή θα ήταν για τις χώρες της Ε.Ε. να προσπαθήσουν να χρησιμοποιήσουν τις διατάξεις της Συνθήκης της Νίκαιας για να επιφέρουν αλλαγές παρόμοιες με εκείνες που περιέχονται στο κείμενο της Λισαβόνας. Για παράδειγμα, η Συνθήκη της Λισαβόνας καταργεί το εθνικό βέτο για τη δράση της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος και της παράνομης μετανάστευσης. Αλλά αυτό το ριζοσπαστικό βήμα θα μπορούσε, επίσης, να γίνει με τη χρήση ειδικής ρήτρας στη Συνθήκη της Νίκαιας, η οποία θα επέτρεπε στις κυβερνήσεις - αν συμφωνήσουν όλες - να μετατρέψουν τη λήψη αποφάσεων στους τομείς της αστυνόμευσης, της ποινικής δικαιοσύνης και της μετανάστευσης σε ειδική πλειοψηφία.

Ωστόσο, η εφαρμογή της εν λόγω ρήτρας της Συνθήκης της Νίκαιας θα ήταν αμφιλεγόμενη πολιτικά και θα αποτελούσε ένα νομικό ναρκοπέδιο. Η Συνθήκη της Λισαβόνας προβλέπει ότι μια τέτοια κίνηση θα πρέπει να συνοδεύεται από μια δικλείδα ασφαλείας που θα επιτρέπει σε κάθε κράτος-μέλος να σταματά τις διαπραγματεύσεις που θα μπορούσαν να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ποινική του νομοθεσία. Αν τα κράτη μέλη χρησιμοποιούσαν τη Συνθήκη της Νίκαιας για να προχωρήσουν στη λήψη αποφάσεων με πλειοψηφία, θα το έπρατταν χωρίς εγγυήσεις. Η Βρετανία και η Ιρλανδία είναι πιθανό να αντισταθούν σε μια τέτοια πρωτοβουλία.

Εάν αυτό το είδος της σταδιακής βελτίωσης με τους ισχύοντες κανόνες αποδεικνυόταν εξαιρετικά δύσκολο, είναι πιθανό ορισμένα κράτη μέλη να επανεξέταζαν την πάγια αρχή της Ε.Ε. να προσπαθεί για το συγκερασμό των απόψεων όλων των μελών της στις μεγάλες αλλαγές και στις νέες πολιτικές. Η πολυσυζητημένη ιδέα της οικοδόμησης ενός κεντρικού πυρήνα γύρω από τη ζώνη του ευρώ είναι απίθανο να αποδώσει καρπούς, διότι οι χώρες που βρίσκονται στη ζώνη αυτή δεν είναι κατ'ανάγκη οι χώρες που θα επιθυμούσε κάποιος να δει σε μια πρωτοποριακή ομάδα, όπως για την άμυνα. Για παράδειγμα, η Ιρλανδία είναι στη ζώνη του ευρώ, αλλά αντιτίθεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας και δύσκολα θα συνυπέγραφε ένα νέο πολιτικό σχέδιο.

Ωστόσο, άλλες μορφές της μεταβλητής γεωμετρίας, που βασίζονται σε συγκεκριμένους τομείς πολιτικής, είναι πιο πιθανό να προχωρήσουν. Για παράδειγμα, υπάρχουν στη Συνθήκη της Νίκαιας ρυθμίσεις που θα επέτρεπαν σε μικρότερες ομάδες

² Μετάφραση στα ελληνικά (από την ομάδα του δελτίου) μέρος του κειμένου εργασίας του Brady H., "Last chance for Lisbon: Ireland's EU referendum", CER essay, Σεπτέμβριος 2009.

κρατών-μελών να πραγματοποιήσουν συγκεκριμένες πολιτικές, σύμφωνα με τη γνωστή διαδικασία της «ενισχυμένης συνεργασίας». Είναι, επίσης, πιθανόν μικρότερος αριθμός κρατών-μελών να επιδιώξει να προχωρήσει στη δημιουργία ομάδων - επίσημα ή ανεπίσημα - εκτός του πλαισίου των Συνθηκών της Ε.Ε. Ορισμένα κράτη-μέλη θα είχαν αντίρρηση σε μεγάλο βαθμό στη δημιουργία νέων ομάδων πρωτοπορίας («avant-garde»), με το σκεπτικό ότι θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την ενότητα και τη συνοχή της Ένωσης. Είναι πιθανό και η Ε. Επιτροπή, επίσης, να ακολουθήσει αυτή τη γραμμή. Αλλά στη Γαλλία αξιωματούχοι σκέφτονται να αναβιώσουν την ιδέα που είχε προωθήσει παλαιότερα ο Γάλλος Πρόεδρος Jacques Chirac για τις «ομάδες των πρωτοπόρων». Οι τομείς στους οποίους θα ήταν πιο εφικτό να πραγματοποιηθούν τέτοια πειράματα είναι οι τομείς της άμυνας, της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων και, ενδεχομένως, της φορολογίας. Μακροπρόθεσμα, η Ε.Ε. θα μπορούσε να είναι σε θέση να συμφωνήσει για νέες Συνθήκες για θέματα ενιαίας πολιτικής, όπως είναι οι κλιματικές αλλαγές και η ενεργειακή ασφάλεια. Αλλά η δηλητηριώδης και πυρετώδης ατμόσφαιρα που θα δημιουργούσε ένα ιρλανδικό Όχι, σε συνδυασμό με την ευρεία διαφωνία σχετικά με τη μελλοντική κατεύθυνση της Ε.Ε. θα καθιστούσε δύσκολη την επίτευξη συμφωνίας ακόμη και σε μια τέτοια αλλαγή στη Συνθήκη. Στην Ιρλανδία, ένα αρνητικό αποτέλεσμα στο δημοψήφισμα θα οδηγούσε τον Brian Cowen στο να αντιμετωπίσει μια ψήφο δυσπιστίας στο κοινοβούλιο της Ιρλανδίας, με σημαντική την πιθανότητα της διάλυσης του κυβερνητικού συνασπισμού. Το κόστος δανεισμού της Ιρλανδίας θα αυξηθεί περαιτέρω εάν οι επενδυτές αντιλαμβάνονταν το ενδεχόμενο Ιρλανδικό Όχι ως ένδειξη για επικείμενη πολιτική αστάθεια. Δεδομένου ότι η κυβέρνηση έπρεπε να καλύψει μια τρύπα S20 δισ. στον προϋπολογισμό, το υψηλότερο κόστος δανεισμού θα υπονόμει περαιτέρω τις πιθανότητες της οικονομικής ανάκαμψης. Από νομικής απόψεως η θέση της Ιρλανδίας στην Ε.Ε. θα παραμείνει η ίδια, αλλά η επιρροή της στην Ένωση θα μειωθεί σημαντικά.

Το δεύτερο δημοψήφισμα της Ιρλανδίας για τη Συνθήκη της Λισαβόνας έχει τη δυναμική να είναι θετικό, χωρίς αυτό να εξασφαλίζει ότι τελικά θα είναι. Η εκστρατεία του «Ναι» έχει επενδύσει πολύ περισσότερα χρήματα, χρόνο και προσπάθεια από ό,τι το 2008 για να πείσει και να κινητοποιήσει τη φιλοευρωπαϊκή πλειοψηφία της Ιρλανδίας. Όμως, οι διάφορες ομάδες της πλευράς του «Ναι» δεν μπόρεσαν να συμφωνήσουν και να μεταφέρουν ένα ενιαίο, θετικό μήνυμα που θα έθετε το αποτέλεσμα πέρα από κάθε αμφιβολία. Η αναποτελεσματικότητα της εκστρατείας του «Ναι» σχετίζεται με το περίπλοκο και γραφειοκρατικό χαρακτήρα της Συνθήκης της Λισαβόνας: κάθε κυβέρνηση κράτους μέλους της Ε.Ε. θα είχε δυσκολία να μεταφέρει ένα θετικό μήνυμα στους ψηφοφόρους του. Αντιμετωπίζοντας την ηπιότητα από τη μια πλευρά και την υστερική υπερβολή από την άλλη, το πολιορκημένο εκλογικό σώμα της Ιρλανδίας είναι πιθανό να επιλέξει την επιλογή που κρίνει ότι διατηρεί καλύτερα το status quo. Αυτή η «τυχαία» επιλογή θα υπαγορεύσει την κατεύθυνση της πολιτικής της Ε.Ε. για τα επόμενα χρόνια.

Εάν η Ιρλανδία ψηφίσει θετικά στις 2 Οκτωβρίου, η Ε.Ε. θα ζει με τη Συνθήκη της Λισαβόνας για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. Και αν ψηφίσει αρνητικά, οι Ευρωπαίοι θα συνεχίσουν με την ισχύουσα Συνθήκη της Νίκαιας ίσως για μια γενιά ακόμη. Τώρα που η Ένωση έχει 27 μέλη, με τα περισσότερα να είναι πιθανό να ενταχθούν στο μέλλον, έχει καταστεί εξαιρετικά δύσκολο να συμφωνήσουν όλοι με το είδος των πολύπλοκων και εύθραυστων συμβιβασμών που απαιτεί μια νέα Συνθήκη. Η

Ε.Ε. μπορεί να υιοθετήσει κάποτε Συνθήκες για συγκεκριμένα θέματα, όπως είναι η κλιματικές αλλαγές. Αλλά οι περισσότεροι ευρωπαίοι ηγέτες συμφωνούν πλέον ότι η Ε.Ε. έχει πιο σημαντικά πράγματα να κάνει από το να ασχολείται με τα θεσμικά όργανα και με τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Το κύριο δίδαγμα που αντλούμε από αυτό το μακροχρόνιο και απογοητευτικό επεισόδιο στην πορεία της θεσμικής οικοδόμησης της Ε.Ε. είναι ότι, όποιο και να είναι το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος στην Ιρλανδία, η εποχή της εκπόνησης και υιοθέτησης μιας βαρυσήμαντης Συνθήκης της Ε.Ε. έχει παρέλθει.

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός τύπος

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου αναφέρονται στο δεύτερο δημοψήφισμα για τη Συνθήκη της Λισαβόνας στην Ιρλανδία επισημαίνοντας ότι πρόκειται ουσιαστικά για την επικύρωση της νέας ευρωπαϊκής Συνθήκης. Ωστόσο, όπως αναφέρεται, δεν είναι καθόλου βέβαιο, ότι οι Ιρλανδοί θα απαντήσουν θετικά στο δεύτερο δημοψήφισμα. Σύμφωνα με πρόσφατη δημοσκόπηση, το ποσοστό των οπαδών του «ναι» συρρικνώνεται ταχέως. Αναλυτικά, έχει χάσει οκτώ μονάδες, πέφτοντας στο 46%, προς όφελος των αναποφάσιστων (25%) και του «όχι» (29%). Οι Ιρλανδοί, ωστόσο, έχουν λάβει εγγυήσεις για τα πολιτικά ζητήματα που τους ανησυχούν, όπως δήλωσε ο πρωθυπουργός της χώρας Brian Cowen.

Αναφορές στον αγγλικό τύπο, γίνονται στην απόφαση του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου της Γερμανίας αναφορικά με τη συνταγματικότητα της Συνθήκης της Λισαβόνας. Συμπεραίνεται ότι για να ισχύσει η Συνθήκη της Λισαβόνας στη Γερμανία, θα πρέπει να γίνουν αλλαγές στους εκτελεστικούς νόμους, στους νόμους δηλαδή που εκδίδονται κατ' επιταγή του Συντάγματος. Το δεύτερο Τμήμα του γερμανικού Συνταγματικού Δικαστηρίου θεωρεί πως περιορίζονται τα κυριαρχικά δικαιώματα της ομοσπονδιακής βουλής. Ουσιαστικά, ενώ το Συνταγματικό Δικαστήριο είναι σύμφωνο με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, ζητάει παράλληλα την ενίσχυση της κοινοβουλευτικής ευθύνης. Όπως διαπιστώνουν και οι δικαστές στην απόφασή τους η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση είναι μια πολύ δύσκολη και σύνθετη διαδικασία και για το λόγο αυτό η επικύρωση της Συνθήκης δεν μπορεί να γίνει τόσο απλά.

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου αναφέρονται επίσης στις γερμανικές εκλογές που θα πραγματοποιηθούν στις 27 Σεπτεμβρίου 2009.

- Barber T, “Dark clouds gather for Lisbon treaty”, 18/9/2009, Financial Times.
- Brown J, “Ireland warned not to reject Lisbon treaty”, 18/9/2009, Financial Times.
- Brown J, “Irish likely to back Lisbon treaty, says poll”, 13/9/2009, Financial Times.
- Paterson T, “Germany's 'Tories' prepare for power”, 18/9/2009, The Independent.
- Barber T, “Reunification legacy erodes appetite for EU”, 22/9/2009, Financial Times.
- “Merkel on defensive over nuclear power”, 21/9/2009, Financial Times.
- Münchau M, “Much is at stake in the German election”, 20/9/2009, Financial Times.an elections 2009
- Paterson T, “Germany's 'Tories' prepare for power”, 18/9/2009.
- “Will Angela Merkel finally reveal her true colours?”, 21/9/2009, The Independent.
- Paterson T, Dull Merkel plods towards triumph”, 21/9/2009, The Independent.

Γαλλικός τύπος

Το δημοψήφισμα στην Ιρλανδία για τη Συνθήκη της Λισαβόνας απασχόλησε το γαλλικό τύπο. Πέρα από τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων των τελευταίων δημοσκοπήσεων, ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην επόμενη μέρα. Σύμφωνα με άρθρο του Joschka Fischer που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα Le Monde, είκοσι χρόνια μετά την πτώση του τοίχους του Βερολίνου και στο πλαίσιο μιας διευρυμένης Ευρώπης, η σημασία της συνεργασίας Γαλλίας - Γερμανίας είναι πιο σημαντική από ποτέ, ιδιαίτερα τώρα που οι θεσμοί της Ε.Ε. (συμπεριλαμβανομένης και της Ε. Επιτροπής) είναι ιδιαίτερα αδύναμοι και η Συνθήκη της Λισαβόνας είναι σε αναστολή. Σύμφωνα με τον Joschka Fischer, το κέντρο βάρους της Ευρώπης δεν μπορεί παρά να είναι το Παρίσι και το Βερολίνο καθώς η Βρετανία είναι αποφασισμένη να είναι απομακρυσμένη, «η Ιταλία είναι ... Ιταλία, η Πολωνία είναι σε καλή κατάσταση, αλλά έχει πολύ δρόμο ακόμα μπροστά της ενώ η Ισπανία είχε βυθιστεί σε μια σοβαρή κρίση». Ο Γερμανός πολιτικός υποστηρίζει ότι αν σταματήσουμε να σκεφτόμαστε στο πλαίσιο της Ε.Ε., αυτό θα αποτελέσει μια μεγάλη οπισθοδρόμηση για όλους. Στην Ευρώπη, η Γαλλία και η Γερμανία είναι μεγάλες χώρες ενώ, σε παγκόσμιο επίπεδο, δεν είναι παρά δύο «μικρές επιχειρήσεις». Αν οι Ιρλανδοί απορρίψουν τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η Ε.Ε. θα πρέπει να επιστρέψει για τουλάχιστον δέκα χρόνια στη μέθοδο Monnet, προχωρώντας βήμα-βήμα, με στόχο συγκεκριμένα σχέδια. Αυτή η διαδικασία θα πρέπει να υλοποιηθεί από τη Γερμανία και τη Γαλλία, στο πλαίσιο της ευρωζώνης. Σύμφωνα με το Γαλλικό τύπο, ο Joschka Fischer προτείνει να καταστεί η ευρωζώνη μια ομάδα πρωτοπορίας, μια πρωτοβουλία Γαλλίας-Γερμανίας, κυρίως για να τεθεί σε εφαρμογή μια ενεργό κοινή πολιτική, μια κοινή αγορά αερίου. Αυτό θα αποτελέσει ένα σημαντικό μήνυμα προς τα έξω, κυρίως προς τη Ρωσία. Σύμφωνα με το Γερμανό πολιτικό, αν η Συνθήκη της Λισαβόνας δεν επικυρωθεί, αυτό θα αποτελέσει ένα μεγάλο πλήγμα για την Ε.Ε. Πρώτο μέλημα και κύρια ευθύνη της Γερμανίας και της Γαλλίας θα πρέπει να είναι η αποφυγή της συνεχιζόμενης διάλυσης της Ε.Ε.

Σύμφωνα με το Γαλλικό τύπο, στην Ε. Επιτροπή, ορισμένοι αξιωματούχοι πιστεύουν ότι η Συνθήκη της Λισαβόνας, ακόμη και αν επικυρωθεί από την Ιρλανδία, δε θα τεθεί σε ισχύ πριν από τις βρετανικές εκλογές, την ερχόμενη άνοιξη. Η άρνηση του Προέδρου της Τσεχίας να υπογράψει το νόμο επικύρωσης της Συνθήκης της Λισαβόνας αποτελεί το μόνο τρόπο που θα εμπόδιζε την εφαρμογή της Συνθήκης. Σύμφωνα, όμως, με δημοσίευμα του Γαλλικού τύπου, οι υπολογισμοί του Vaclav Klaus δεν είναι, απαραίτητα ορθοί: πέρα από τη δημιουργία μιας πολύ άσχημης εικόνας για τη χώρα του δεν είναι σίγουρο ότι οι Βρετανοί Συντηρητικοί θα οργανώσουν το δημοψήφισμα για τη Συνθήκη της Λισαβόνας, όταν θα ανέλθουν στην εξουσία. Από τη μια πλευρά, υποστηρίζεται ότι η χώρα δε θα κερδίσει από μια τέτοια κίνηση καθώς η Συνθήκη της Λισαβόνας ενισχύει το βάρος του Η.Β. στο θεσμικό οικοδόμημα της Ένωσης χωρίς να την εμπλέκει στους τομείς ύψιστης εθνικής κυριαρχίας. Από την άλλη πλευρά, η ιστορία δείχνει ότι οι Βρετανοί πολιτικοί ποτέ δεν είχαν υλοποιήσει την απειλή τους ότι θα εγκαταλείψουν την Ε.Ε..

- Traité de Lisbonne : le "oui" l'emporterait en Irlande», Le Monde, 25/9/2009.
- « Irlande: le «oui» à Lisbonne maintient son avance », Le Figaro, 27/9/2009.
- Joschka Fischer: Le centre de gravité de l'Europe ne peut être que Paris et Berlin, Le Monde, 26/9/2009.

- Quatremer J., « Lisbonne: le Président tchèque veut saborder le traité», Libération, 24/9/2009
- Quatremer J., « L'Allemagne ratifie définitivement Lisbonne », Libération, 23/9/2009.
- Marc Semo «Comment gouverner à 27 ?, Libération, 18/9/2009.

Γερμανικός τύπος

Η Συνθήκη της Λισαβόνας βρίσκεται σταθερά στο επίκεντρο των γερμανικών εφημερίδων, ενδιαφέρον που κορυφώθηκε τόσο με την απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Γερμανίας, όσο και με την κοινοβουλευτική συζήτηση που προηγήθηκε της ψήφισης του νέου νόμου που θα ενσωματώσει τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη.

Ήδη από τα τέλη Ιουνίου, με την παραχώρηση των «τριών εγγυήσεων» από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως μία προσπάθεια διευκόλυνσης της «συγκατάθεσης» των Ιρλανδών, ο γερμανικός τύπος αντιμετωπίζει τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισαβόνας με σχετική αισιοδοξία. Την περίοδο λίγο πριν την έκδοση της απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου, ο γερμανικός τύπος διερωτάται για το «πόσο μακριά θα φτάσει η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση» και η αγωνία για το εάν «η Καρλσρούη αποδειχτεί η Λερναία Ύδρα των Βρυξελλών», όπως γράφει η Frankfurter Allgemeine Zeitung, κορυφώνεται.

Η απόφαση θεωρήθηκε κρίσιμης σημασίας διότι επρόκειτο να διαλευκάνει ζητήματα κυριαρχίας της Γερμανίας και παραχώρησης μελλοντικών αρμοδιοτήτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Την επομένη της «ιστορικής» απόφασης, όπως χαρακτηρίστηκε, βασικοί τίτλοι γερμανικών εφημερίδων αναφέρουν: «προσωρινό φρένο για τη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη», «η Καρλσρούη θέτει σαφή όρια στην Ευρωπαϊκή Ένωση», «το τέλος του ονείρου ενός Ευρωπαϊκού υπερκράτους», τίτλοι που χαρακτηρίζονται από επιφυλακτικότητα, απαισιοδοξία ακόμα και ικανοποίηση αναλόγως την ερμηνεία του κάθε αρθρογράφου. Κοινό σημείο, πάντως, αποτελεί το γεγονός ότι το Συνταγματικό Δικαστήριο δίνει την ευκαιρία να ενισχυθούν τα δικαιώματα συμμετοχής του ομοσπονδιακού Συμβουλίου και Κοινοβουλίου. Δε λείπει και η αντίθετη άποψη, η οποία αποτυπώνεται σε σημαντικό αριθμό γερμανικών άρθρων και υποστηρίζει ότι η απόφαση οδηγεί σε απομόνωση της Γερμανίας από τους Ευρωπαίους εταίρους της και ζητά να τεθούν φραγμοί σε όσους επιδιώκουν «λιγότερη Γερμανία μέσα στην ΕΕ».

Ο μήνας Αύγουστος χαρακτηρίστηκε ως «ιδιαίτερα παραγωγικός» για το γερμανικό Κοινοβούλιο με τα γερμανικά κόμματα να συμφωνούν ότι η «συμμόρφωση» με την απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου δεν πρέπει να γίνει εις βάρος της διαδικασίας επικύρωσης της Συνθήκης. Είναι η περίοδος όπου τα γερμανικά άρθρα προβάλλουν περισσότερο τις απόψεις εκείνες που θεωρούν ότι η απόφαση της Καρλσρούης επαναφέρει μία εθνοκεντρική αντίληψη του κράτους με τη Γερμανία ν' απομακρύνεται από την ιδιαίτερη ευθύνη που φέρει απέναντι στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Με την έγκριση του νέου νόμου ο γερμανικός τύπος εκφράζει ελπίδες ότι το παράδειγμα της Γερμανίας θα ακολουθήσουν και άλλα κράτη-μέλη. Μέσω του νέου νόμου ο δρόμος είναι ελεύθερος για την επικύρωση της Συνθήκης της Λισαβόνας και αυτό στέλνει ένα ισχυρό μήνυμα στην Ιρλανδία κι όχι μόνο. Ως προς το δημοψήφισμα, πρόσφατο άρθρο της Die Welt με τίτλο: «Η Ε.Ε. τρέμει πριν το ιρλανδικό δημοψήφισμα» αναφέρεται στην κρισιμότητα της κατάστασης. Συμπερασματικά, αυτό

που παρατηρείται είναι ότι παρά τις διακυμάνσεις υποστήριξης ή μη της απόφασης του Συνταγματικού Δικαστηρίου, το μέλλον της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης παραμένει επίκαιρο, δίνοντας τροφή για σκέψεις και συζητήσεις.

- “Kippen Verfassungsrichter den EU-Reformvertrag?“, Die Welt, 26/6/2009
- “EU-Reformvertrag ist vorübergehend gestoppt“, Die Welt, 30/6/2009
- Thorsten Jungholt, “Karlsruhe hat der EU deutliche Grenzen gesetzt“, Die Welt, 30/6/2009
- Von Joachim Jahn, “Karlsruhe prüft die Hydra von Brüssel“, Frankfurter Allgemeine Zeitung 29/6/2009
- Reinhard Mueller, “Deutschland und Europa: Von der Verfassung abhängig“, Frankfurter Allgemeine Zeitung, 12/8/2009
- Thorsten Jungholt, “Mehr Mitsprache für den Bundestag in Europa. Abgeordnete, übernehmen Sie!“, Die Welt, 18/8/2009
- “Bundestag macht Weg für EU-Reformvertrag frei“, Die Welt, 8/9/2009
- Christoph B. Schiltz, “Die EU zittert vor dem irischen Referendum“, Die Welt, 12/9/2009

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ, ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ Ε.Ε.

(Για λογαριασμό του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών).

Επιλογή από ευρύτερο κείμενο από το τριμηνιαίο δελτίο που παραδόθηκε τον Ιούνιο 2009). Την ομάδα έργου συντονίζει ο Νίκος Κουτσιαράς.

T. Strange, A. Bayley, «Αειφόρος ανάπτυξη: συσχέτιση της οικονομίας, της κοινωνίας και του περιβάλλοντος», ΟΟΣΑ Δεκέμβριος 2008

Στην παρούσα έκθεση μελετάται διεξοδικά η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης: τι σημαίνει, πώς επηρεάζεται από την παραγωγή, την κατανάλωση και την παγκοσμιοποίηση, πώς μπορεί να μετρηθεί, καθώς και τι μπορεί να γίνει για την προαγωγή της. Ο ΟΟΣΑ παράγει ένα ευρύ φάσμα δεδομένων, ερευνών και προτάσεων πολιτικής για μία σειρά ζητημάτων που συνδέονται με την αειφόρο ανάπτυξη. Κύρια τοποθέτησή του μέσω της παρούσας έκθεσης είναι πως η ανάπτυξη πρέπει να ερείδεται στην ταυτόχρονη πρόοδο τριών τομέων: της οικονομίας, της κοινωνίας και του περιβάλλοντος.

Κατά το δεύτερο ήμισυ του 20ου αιώνα σημειώθηκε μία άνευ προηγουμένου οικονομική ανάπτυξη σε παγκόσμια κλίμακα. Είναι χαρακτηριστικό ότι το μέσο εισόδημα οχταπλασιάστηκε σε σύγκριση με το 1820. Η ανάπτυξη αυτή, ωστόσο, δεν συντελέστηκε με ιδανικό τρόπο, καθώς οδήγησε την περιβαλλοντική μόλυνση σε επίπεδα ρεκόρ και προκάλεσε μεγάλες οικονομικές ανισότητες, τόσο μεταξύ των κρατών, όσο και εντός αυτών. Σήμερα, ο μισός περίπου παγκόσμιος πληθυσμός ζει με λιγότερο από 2,5 δολάρια ημερησίως, δεν έχει πρόσβαση σε καθαρό νερό και σε στοιχειώδεις υποδομές υγιεινής και εκπαίδευσης. Παράλληλα, οι ραγδαίοι ρυθμοί οικονομική ανάπτυξης της Κίνας και της Ινδίας, ενδεχομένως να επιτείνουν αυτά τα

προβλήματα. Απάντηση στις αρνητικές πτυχές της οικονομικής μεγέθυνσης δίνει η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης, στόχος της οποίας είναι η ανάπτυξη που θα ωφελεί το ευρύτερο δυνατό φάσμα τομέων, εκατέρωθεν των συνόρων και μεταξύ των γενεών. Στηρίζεται σε δύο θεμελιώδη σημεία. Πρώτον, η οικονομική μεγέθυνση per se δεν είναι αρκετή για την επίλυση των παγκοσμίων προβλημάτων, καθώς οι οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές κάθε δράσης είναι αλληλένδετες. Η επικέντρωση σε μία πτυχή εις βάρος των υπολοίπων θα οδηγήσει σε μη βιώσιμα αποτελέσματα. Δεύτερον, απαιτείται διασυννοριακή συνεργασία για τον συντονισμό των στρατηγικών και τη λήψη καλύτερων αποφάσεων. Τελικά, η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης έχει τριπλό περιεχόμενο: αποτελεί μία ολιστική και περισσότερο ισορροπημένη προσέγγιση των παγκόσμιων αλλαγών, μία μέθοδο εφαρμογής των αρχών της ολοκλήρωσης –με όρους χώρου και χρόνου– σε όλες τις αποφάσεις και έναν απώτερο στόχο για την αντιμετώπιση ενός ευρέος φάσματος προβλημάτων που απασχολούν την κοινωνία.

Σύμφωνα με την έκθεση, η διαχείριση των πόρων, ο έλεγχος της ρύπανσης και τα κλιματικά φαινόμενα αποτελούν ζητήματα, τα οποία, εκ φύσεως, ξεπερνούν τα εθνικά σύνορα, καθιστώντας τις προκλήσεις της αειφορίας προτεραιότητα για το σύνολο των κρατών. Ο ΟΟΣΑ υποστηρίζει πως είναι επιτακτική η ανάγκη για μία παγκόσμια προσέγγιση στην ικανοποίηση των αναγκών των φτωχότερων λαών του κόσμου, καθώς ο ρυθμός ανάπτυξης για τις περισσότερες αναδυόμενες οικονομίες κρίνεται ως ανεπαρκής. Η εξωτερική βοήθεια, η οποία παρέχεται με τρεις μορφές (επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια, ξένες άμεσες επενδύσεις και εμπόριο), ενσωματώνει πλέον τις αρχές της αειφορίας, απαιτείται, ωστόσο, η εξασφάλιση μεγαλύτερου συντονισμού και αμοιβαίας ενίσχυσης μεταξύ των στόχων των χωρών-παρόχων οικονομικής βοήθειας και των χωρών-αποδεκτών.

Στη συγκεκριμένη μελέτη σημειώνεται, επίσης, πως η αβεβαιότητα που ακολουθεί τους σχεδιασμούς για το μέλλον λειτουργεί αποτρεπτικά για τις επενδύσεις σε καθαρότερες και καλύτερες αειφόρες πρακτικές, γεγονός που μπορεί με τη σειρά του να οδηγήσει στη δημιουργία μη αναστρέψιμων τετελεσμένων. Η χρήση των κατάλληλων εργαλείων μειώνει αυτήν την αβεβαιότητα και ευνοεί την ανάληψη πρωτοβουλιών. Κατόπιν τούτου, μεγάλη είναι η χρησιμότητα των υπολογιστικών μοντέλων που προβάλλουν τις σημερινές ενέργειές μας στο μέλλον, βοηθώντας μας να εκτιμήσουμε τις μελλοντικές συνθήκες. Με την αξιοποίησή τους μπορούσαμε να διαπιστώσουμε το μέγεθος της αλλοίωσης που προκαλούμε στο κλίμα μέσω της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων. Αν οι κυβερνήσεις δεν αλλάξουν τις πολιτικές τους, οι ενεργειακές ανάγκες θα αυξηθούν κατά 50% το 2030 και μαζί με αυτές, οι αρνητικές συνέπειες για το κλίμα, τις οικονομίες και τις κοινωνίες. Αντιθέτως, μία στρατηγική μείωσης των ρύπων εκτιμάται ότι θα επιφέρει ελάχιστο κόστος στην παγκόσμια οικονομική μεγέθυνση, ενώ θα αμβλύνει τις προαναφερθείσες αρνητικές συνέπειες.

Επιπροσθέτως, η αειφόρος ανάπτυξη σχετίζεται με καταναλωτικές και παραγωγικές μας επιλογές που δεν υπερ-εκμεταλλεύονται τους πόρους και δεν προκαλούν συνέπειες που δυσχεραίνουν τη ζωή μας. Οι κυβερνήσεις και οι εταιρείες οφείλουν να συνεργαστούν για να καταστήσουν τις αειφόρες επιλογές διαθέσιμες και πιο ευδιάκριτες στους καταναλωτές, οι οποίοι χρειάζονται κίνητρα, όπως η πληροφόρηση και η εκπαίδευση για να αρχίσουν να καταναλώνουν με βιώσιμο τρόπο. Παράλληλα, χρειάζεται η ακριβέστερη ενσωμάτωση του κόστους των εξωτερικοτήτων στις τιμές των προϊόντων, έτσι ώστε να μειωθεί το «κρυμμένο κόστος» που επιβαρύνει την κοινωνία

και το περιβάλλον. Προς αυτήν την κατεύθυνση, καίρια πρόκληση αποτελεί ο προσδιορισμός της αξίας στοιχείων που μέχρι τώρα δεν συμπεριλαμβάνονταν στα συστήματα λογιστικής και μετρήσεων (όπως λχ. οι «οικολογικές υπηρεσίες»). Παρόλα αυτά, πρέπει, επίσης, να ληφθεί υπόψη πως οι υφιστάμενες τάσεις στην παγκόσμια παραγωγή και κατανάλωση είναι μάλλον απίθανο να αλλάξουν σημαντικά. Αν και η τεχνολογία μπορεί να μειώσει κάποιες αρνητικές συνέπειες της παραγωγής και της κατανάλωσης, ενδεχομένως να δημιουργήσει άλλες, ενώ η αύξηση της κατανάλωσης υποσκελίζει τις όποιες τεχνολογικές καινοτομίες. Για τον λόγο αυτό, ο ΟΟΣΑ υπογραμμίζει πως είναι απαραίτητη η ανάληψη συντονισμένων προσπαθειών παραγωγών, καταναλωτών και κυβερνήσεων για την αλλαγή των παλαιών συμπεριφορών και διαδικασιών, ώστε να κυριαρχήσουν οι αρχές της αειφόρου ανάπτυξης. Πιο συγκεκριμένα, οι παραγωγοί μπορούν να εστιάσουν στις διαδικασίες παραγωγής και σχεδιασμού των προϊόντων, ώστε να μειώσουν την ενεργειακή κατανάλωση και την περιβαλλοντική ρύπανση, καθώς και να βελτιώσουν την ασφάλεια της εργασίας –συμπεριφορά, η οποία έχει ήδη αρχίσει να υιοθετείται. Το ενθαρρυντικό στοιχείο είναι πως το «αειφορία» ως χαρακτηριστικό των προϊόντων έχει καταστεί πλέον ελκυστική έννοια και εξαιτίας του μάρκετινγκ των επιχειρήσεων.

Η μέτρηση της αειφορίας συνιστά μία ακόμη πρόκληση, καθώς ως έννοια εμπεριέχει μεγάλο αριθμό μεταβλητών, ενώ διαθέτει και μία δυναμική διάσταση. Το ΑΕΠ, το οποίο διαθέτει παραδοσιακά την πρωτοκαθεδρία ως μέσο μέτρησης της ανάπτυξης δεν είναι επαρκές. Η αξιοποίηση εξειδικευμένων δεικτών έχει πλέον μεγάλη σημασία, καθώς βοηθούν τις χώρες να συγκρίνουν τις επιδόσεις τους και να εντοπίζουν κατ' αυτόν τον τρόπο τις αποδοτικότερες πολιτικές. Επιπροσθέτως, στην έκθεση υποστηρίζεται πως για τη διασύνδεση της ευημερίας της παρούσας γενιάς με αυτήν των επόμενων μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την «Προσέγγιση Κεφαλαίου» (“Capital Approach”). Το συγκεκριμένο μοντέλο εμπεριέχει πέντε βασικές συνιστώσες: το χρηματοοικονομικό κεφάλαιο, το παραγόμενο, το φυσικό (φυσικοί πόροι), το κοινωνικό (κοινωνικά δίκτυα και θεσμοί) και το ανθρώπινο (εργατικό δυναμικό) κεφάλαιο. Επισημαίνεται πως η μέτρηση της προόδου στον τομέα της αειφόρου ανάπτυξης έχει μεγάλη σημασία για τη δημοκρατική διαδικασία, καθώς καθιστά τις κυβερνήσεις περισσότερο υπόλογες και ενισχύει τη συμμετοχή των πολιτών στον καθορισμό και την αξιολόγηση των πολιτικών στόχων.

Στο πλαίσιο της προώθησης της αειφόρου ανάπτυξης, υπογραμμίζεται στη μελέτη ο ρόλος των κυβερνήσεων, οι οποίες δραστηριοποιούνται όπου παρουσιάζονται «αποτυχίες της αγοράς», στα πεδία, δηλαδή, που οι οικονομικοί παράγοντες είτε απλά δεν έχουν συμφέρον να δραστηριοποιηθούν είτε –όταν το πράττουν– προκαλούν κόστος στην κοινωνία. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κυβερνητική δραστηριότητα είναι η εξεύρεση κατάλληλων μέσων πολιτικής για την ενθάρρυνση χρηστών παραγωγικών και καταναλωτικών πρακτικών με την παράλληλη αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων και αστοχιών. Οι κυβερνήσεις διαθέτουν, ωστόσο, και ένα σημαντικό πλεονέκτημα, ήτοι την αρμοδιότητα της νομοθεσίας και της επιβολής κανονισμών. Τρία είναι τα μέσα άσκησης κυβερνητικής πολιτικής για την αειφόρο ανάπτυξη. Πρώτον, η παραγωγή ρυθμιστικών πλαισίων με την οποία οι κυβερνήσεις μπορούν είτε να απαγορεύσουν επιβλαβή προϊόντα, είτε να θέσουν προδιαγραφές τόσο για τα προϊόντα, όσο και για τη διαδικασία παραγωγής τους. Δεύτερον, οι κυβερνήσεις μπορούν να επιβάλλουν φορολογία, αναγκάζοντας τους ρυπαίνοντες να αλλάξουν τη συμπεριφορά τους και προκαλώντας

μείωση στη ζήτηση επιβλαβών προϊόντων. Τρίτον, μπορούν να προσφέρουν επιδοτήσεις, ώστε να ενθαρρύνουν την υιοθέτηση εκ μέρους των επιχειρήσεων προτύπων παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον, τα οποία διαφορετικά θα ήταν οικονομικά επιζήμια. Οι δύο τελευταίες κατηγορίες μέτρων αποτελούν τα οικονομικά εργαλεία για την αειφόρο ανάπτυξη, τα οποία βοηθούν στην ενσωμάτωση του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και οικονομικού κόστους στις τιμές των προϊόντων οδηγώντας τις αγορές στην κατεύθυνση μίας περισσότερο αειφόρου οικονομίας. Υποστηρίζεται πάντως ότι οι φόροι είναι αποτελεσματικότεροι σε όρους κόστους και πιο ευέλικτοι από τους κανονισμούς, ενώ οι επιδοτήσεις είναι ακριβές τόσο για τους φορολογούμενους, όσο και για τους καταναλωτές. Συνολικά οι κυβερνήσεις μπορούν να οδηγήσουν την κοινωνία στον δρόμο της αειφόρου ανάπτυξης μέσω συλλογής και ανάλυσης δεδομένων, της χάραξης πολιτικών και του συντονισμού των δράσεων. Αυτό ωστόσο που είναι αναγκαίο, είναι η συνεργασία των κυβερνήσεων σε διεθνές –αφού οι προκλήσεις της αειφόρου ανάπτυξης είναι παγκόσμιες– και σε τοπικό επίπεδο –καθώς οι τοπικές κυβερνήσεις βρίσκονται εγγύτερα στα προβλήματα των πολιτών.

ΤΥΠΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

- Ιωακειμίδης Π.Κ, «Κυπριακό: δέκα χρόνια μετά...», ΤΑ ΝΕΑ, 18/9/2009.
- Ιωακειμίδης Π.Κ, «Οι εξωτερικές προκλήσεις της νέας κυβέρνησης», ΤΑ ΝΕΑ, 11/9/2009
- Ιωακειμίδης Π.Κ, «Κρίσιμες επιλογές για την Ένωση», ΤΑ ΝΕΑ, 4/9/2009
- Κουλουμπής Θ, «Στις εδραιωμένες δημοκρατίες δεν υπάρχουν αδιέξοδα», 20/9/2009, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.
- Κουλουμπής Θ, «Αποπυρηνικοποίηση του Πλανήτη», 15/9/2009, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.
- Ντόκος Θ, «Διάλογος για την ασφάλεια του πολίτη», 16/9/2009, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.
- Ντόκος Θ, «Η διαχείριση των εκτάκτων καταστάσεων», 2/9/2009, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ.

ΞΕΝΟΣ

- “German elections: who’s who”, 1/9/2009, Financial Times.
- “Germany heads for three-way split”, 17/9/2009, Financial Times.
- “Gordon Brown calls for quick bank charge compensation”, 23/09/2009, The Independent.
- “Merkel on defensive over nuclear power”, 21/9/2009, Financial Times.
- “No European à la carte for Turkey”, 18/9/2009, Financial Times.
- “Will Angela Merkel finally reveal her true colours?,” 22/9/2009, The Independent.
- Atkins R, “Helsinki's view”, 18/9/2009, Financial Times.
- Barber T, “Dark clouds gather for Lisbon treaty”, 18/9/2009, Financial Times.
- Barber T, “Reunification legacy erodes appetite for EU” 22/9/2009, The Independent.
- Barber T, “Reunification legacy erodes appetite for EU”, 22/9/2009, Financial Times. 009
- Benoi B, “Merkel tempts voters with tax cut pledge”, 13/9/2009, Financial Times.

- Brown J, “Ireland warned not to reject Lisbon treaty”, 17/9/2009, Financial Times.
- Brown J, “Ireland warned not to reject Lisbon treaty”, 18/9/2009, Financial Times.
- Brown J, “Irish likely to back Lisbon treaty, says poll”, 13/9/2009, Financial Times.
- Clark N, “Eurozone consumer prices down but optimism grows”, 1/9/2009, The Independent.
- Finn S, “Don't rush to judge German commander, Merkel pleads”, 9/9/2009, The Independent.
- Hamilton A, “If it is European leadership you want, don't start here”, 17/09/2009, The Independent.
- Lemer J, “Pan-European procurement: The trauma and necessity of closer collaboration”, 8/9/2009, Financial Times.
- Lichfield J, “French to chop down immigrants' 'Jungle'”, 19/9/2009, The Independent.
- Lichfield J, “Sarkozy proposes the joie de vivre index”, 14/9/2009, The Independent.
- Meade G, “Johnson warns over EU finance market curbs”, 2/9/2009, The Independent.
- Mock V, “Barroso wins second EU term despite tarnished reputation”, 17/09/2009, The Independent.
- Morris N, “Brown rocked as aide quits over war”, Political Editor, 4/9/2009, The Independent.
- Münchau M, “Much is at stake in the German election”, 20/9/2009, Financial Times.an elections 2009
- Paterson T, “Blair's legacy squandered as Brown loses the women's vote”, 14/9/2009, The Independent.
- Paterson T, “Germany's 'Tories' prepare for power”, 18/9/2009, The Independent.
- Paterson T, Dull Merkel plods towards triumph”, 21/9/2009, The Independent.
- Prosser D, “France offers us all a new perspective”, 15/9/2009, The Independent.
- Rentoul J, “Sarkozy's (anti-immigrant, anti-European, anti-gay) crony”, 1/9/2009, The Independent.
- Rentoul J, “We'll let you know, Mr Blair”, 19/09/2009, The Independent.
- Tait N, Cienski J, Peel M, “European cartel fines questioned”, 19/9/2009, Financial Times.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Α. ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΕΥΡΩ: ΈΝΑ ΝΟΜΙΣΜΑ, ΠΟΛΛΕΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ. ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΛΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ

Ειδικό τεύχος-αφιέρωμα της επιθεώρησης Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική, τεύχος 15, Σεπτέμβριος 2009

Η δέκατη επέτειος της έναρξης του τρίτου σταδίου (την 1η Ιανουαρίου 1999) της Ευρωπαϊκής (ο)ικονομικής και (ν)ομισματικής (έ)νωσης (ΟΝΕ) προσφέρει, δίχως άλλο, την ευκαιρία διατύπωσης του πρώτου εμπειρικός έγκυρου απολογισμού, ταυτοχρόνως ενθαρρύνοντας τη σχετική εκδοτική δραστηριότητα. Η τελευταία συνίσταται σε ακαδημαϊκές μονογραφίες, συλλογικούς τόμους, ειδικά αφιερώματα/ τεύχη ακαδημαϊκών περιοδικών, μελέτες και ειδικές εκθέσεις, ιδίως διεθνών οργανισμών, ερευνητικών κέντρων και (των καλούμενων) δεξαμενών σκέψης και, τέλος, πρακτικά ημερίδων ή/και συνεδρίων υψηλού ακαδημαϊκού κύρους. Η, ας πούμε, αμιγώς (επετειακή και) απολογιστική βιβλιογραφία για την ΟΝΕ εκ των πραγμάτων διαλέγεται και, πολύ συχνά, διαπλέκεται με εκείνη που με ταχύτατους – για την ακρίβεια εντυπωσιακώς ταχείς – ρυθμούς διογκώνεται μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση, ειδικότερα τη βιβλιογραφία που αναφέρεται στη μακροοικονομική διάσταση της τελευταίας, περιλαμβανομένης της μακροοικονομικής πολιτικής, καθώς και στα ζητήματα ρύθμισης των αγορών χρήματος και εποπτείας των χρηματοπιστωτικών συστημάτων.

Το αφιέρωμα της επιθεώρησης «Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική» που επιμελήθηκε ο Νίκος Κουτσιαράς, δεν περιλαμβάνει κείμενα τυπικής εμπειρικής ανάλυσης και, επομένως, δεν συνεισφέρει νέα (εμπειρικά) ευρήματα στην αναλυτικώς εξαντλητική απολογιστική βιβλιογραφία για την ΟΝΕ, αλλά ούτε συστηματικώς ενσωματώνει τις – ήδη αναμφίλεκτες και τις ακόμη αμφιλεγόμενες – διαπιστώσεις της έρευνας περί την παγκόσμια οικονομική κρίση. Το αφιέρωμα αποβλέπει στη συζήτηση των μεγάλων – και γενικότερων – θεμάτων και των ερωτημάτων που αφορούν στη λειτουργία της ευρωζώνης και, κατά συνέπεια, προσδιορίζουν τις βασικές συνιστώσες και τους γενικούς προσανατολισμούς της ακαδημαϊκής έρευνας. Γι' αυτόν το σκοπό, στα κείμενα που περιλαμβάνονται στο αφιέρωμα, επιχειρείται, κατά κανόνα, η συστηματική, κριτική αναφορά στην υφιστάμενη βιβλιογραφία, ασφαλώς ακολουθούμενη από τη διατύπωση θέσεων που, πολύ συχνά, καλούν σε περαιτέρω θεωρητική επεξεργασία και εμπειρική έρευνα. Το αφιέρωμα στην ΟΝΕ (την ευρωζώνη, το ευρώ) εισφέρει στην ισχυρή συναφή ελληνική βιβλιογραφία και απευθύνεται στην εγχώρια ακαδημαϊκή κοινότητα, κατά μείζονα λόγο στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, τμημάτων (ή κατευθύνσεων και προγραμμάτων σπουδών) οικονομικής επιστήμης, πολιτικής επιστήμης, διεθνών και ευρωπαϊκών οικονομικών σχέσεων και πολιτικής κ.ο.κ.

Γράφουν, Ν. Κουτσιαράς, Γ. Αργείτης, Π. Καζάκος, Α. Μητσός, Χ. Σταϊκούρας, Χ. Τριαντόπουλος, Β. Μοναστηριώτης, Σ. Ζαρταλούδης, Ν. Χριστοδουλάκης, Α. Κόντης.

Β. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Blom-Hansen J., Jan Brandsma G., **The EU Comitology System: Intergovernmental Bargaining and Deliberative Supranationalism?**, Journal of Common Market Studies, Volume 47, Issue 4, Σεπτέμβριος 2009. Abstract: Two images exist of the day-to-day practice of the EU comitology system. The first claims that comitology is deliberation by policy experts in which informal norms, deliberation and good arguments matter more than economic interests and formal voting rules. The second image portrays comitology as an arena for intergovernmental bargaining designed by the Member States to control the Commission. The article systematically investigates these images based on survey evidence from a questionnaire to the Danish and Dutch national representatives on nearly all comitology committees in 2006. The evid nature of the issues dealt with by the individual comitology ence suggests that both images hold and that their relative importance is determined by the committees.
- Badinger H., Maydell N. , **“Legal and Economic Issues in Completing the EU Internal Market for Services: An Interdisciplinary Perspective”**, Journal of Common Market Studies, Volume 47, Issue 4, Σεπτέμβριος 2009. Abstract: We investigate, from an interdisciplinary perspective, the legal and economic consequences of the EU Services Directive, which was adopted in a revised version on 12 December 2006. Studies on the effect of its original version point to moderate macroeconomic effects. Compared with its initial version, the directive has undergone substantial changes, which have eliminated many core elements that would have triggered additional liberalization in services markets. As a result, the Services Directive has moved away from its economic motivation and is likely to miss its aim of completing the EU internal market for services.
- Cohen B. J., **“Dollar Dominance, Euro Aspirations: Recipe for Discord?”**, Journal of Common Market Studies, Volume 47, Issue 4, Σεπτέμβριος 2009. Abstract: After nearly a century of dominance of the international monetary system, has the US dollar finally met its match in the euro? When Europe's economic and monetary union (EMU) came into existence in 1999, many observers predicted that the euro would soon join America's greenback at the peak of global finance. Achievements, however, have fallen short of aspiration. After an initial spurt of enthusiasm, international use of the euro actually appears now to be levelling off, even stalling, and so far seems confined largely to a limited range of market sectors and regions. The euro has successfully attained a place second only to the greenback – but it remains, and is likely to remain, a quite distant second without a determined effort by EMU authorities to promote their money's global role. The temptation will surely be great. In practical terms, it is difficult to imagine that EMU authorities will refrain entirely from trying to promote a greater role for the euro. But that, in turn, could turn out to be a recipe for discord with the United States, which has never made any secret of its commitment to preserving the greenback's worldwide dominance. A struggle for monetary leadership could become a source of sustained tensions in US–European relations. Fortunately, however, there seems relatively little risk of a destabilizing escalation into outright geopolitical conflict.
- Faber G. & Orbie J., **Everything but arms: much more than appears at first sight**, Journal of Common Market Studies, Volume 47, Issue 4, Σεπτέμβριος 2009. Abstract: This article examines the impact of the EU's 'Everything But Arms' initiative. Starting from the observations that the effects in terms of trade flows have been modest and that EBA nevertheless sparked fierce debate within the EU, we argue that it has had broader ramifications beyond exports of least-developed countries. Subsequently, we analyse the

- influence of EBA on three interrelated areas: reforming EU agricultural policy (internal), restructuring EU–ACP relations (regional) and forging a WTO round (global). We conclude that EBA has played a catalysing role in these issues, in line with the globalist-liberal preferences which have become dominant in the EU.
- Macmillan C., **“The Application of Neofunctionalism to the Enlargement Process: The Case of Turkey”**, Journal of Common Market Studies, Volume 47, Issue 4, Σεπτέμβριος 2009. Abstract: This article examines Turkey's EU accession process from a neofunctionalist viewpoint in an attempt to understand why it has proceeded so far despite considerable opposition from some of the Member States. It argues that, although neofunctionalist spillover can account for this, the eventual outcome is still far from certain.
 - Mikek P., **“Shocks to New and Old Europe: How Symmetric?”**, Journal of Common Market Studies, Volume 47, Issue 4, Σεπτέμβριος 2009.
 - Rogers J., **“From 'Civilian Power' to 'Global Power': Explicating the European Union's 'Grand Strategy' Through the Articulation of Discourse Theory”**, Journal of Common Market Studies, Volume 47, Issue 4, Σεπτέμβριος 2009. Abstract By articulating discourse theory to build on the concepts of 'strategic culture', 'security culture' and 'grand strategy', we argue that the European Union has adopted a 'global power' approach since approximately 1999, having been previously constituted as a 'civilian power' since the 1970s. We suggest this paradigmatic shift was influenced by a growing discourse coalition of 'euro-strategists', which mobilized to prevent another European foreign policy failure like the Yugoslav Wars of the 1990s. While this project remains in its infancy, it has already led to the articulation and institutionalization of a new vision of security within the enlarged European community. Indeed, we contend that the continued expansion of this 'global power' approach is likely to have profound implications for the future of European integration, potentially leading to a deeper and more tightly unified European geopolitical space.
 - Hölscher J., Stephan J., **“Competition and Antitrust Policy in the Enlarged European Union: A Level Playing Field?”**, Journal of Common Market Studies, Volume 47, Issue 4, Σεπτέμβριος 2009. Abstract: With the central and eastern European countries (CEECs) increasingly included into the international division of labour in the European economic space, we are prompted to ask whether this integration operates on a level playing field with respect to competition policy. In fact, our analysis reveals that effectiveness of implementation of competition law and policy and intensity of competition are lower in the CEECs. We find no reason to believe that the new eastern EU members struggle with the recent reforms of competition policy in the EU, nor do we see the necessity for policy action to spur effective implementation.
 - Bounmy K., Verchere A., Bertrand S., **“Does Bilateralism Foster Co-operation in Europe? An Experimental Approach of Comparative Merits of Bilateralism and Multilateralism”**, Journal of Common Market Studies, Volume 47, Issue 4, Σεπτέμβριος 2009.
 - Flood C., **“Dimensions of Euroscepticism”**, Journal of Common Market Studies, Volume 47, Issue 4, Σεπτέμβριος 2009.
 - Lavenex S. & Schimmelfennig F., **“EU rules beyond EU borders: theorizing external governance in European politics”**, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 6, Σεπτέμβριος 2009. Abstract: The concept of external governance seeks to capture

the expanding scope of EU rules beyond EU borders. This article elaborates the theoretical foundations of this concept, differentiates the various institutional modes through which external governance takes place and suggests a set of hypotheses addressing the conditions under which EU external governance is effective. Here, we contrast institutionalist explanations, which are the most germane to an external governance approach, with competing expectations derived from power-based theories and approaches emphasizing the role of domestic factors in the target countries.

- Barbé E., Costa O., Herranz Surrallés A., Natorski M., **"Which rules shape EU external governance? Patterns of rule selection in foreign and security policies"**, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 6, Σεπτέμβριος 2009.
- Dimitrova A. & Dragneva R., **"Constraining external governance: interdependence with Russia and the CIS as limits to the EU's rule transfer in the Ukraine"**, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 6, Σεπτέμβριος 2009.
- Knill C., Tosun J., **"Hierarchy, networks, or markets: how does the EU shape environmental policy adoptions within and beyond its borders?"**, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 6, Σεπτέμβριος 2009. Abstract: In this study we scrutinize the strength of the European Union's 'external governance' in the area of environmental policy. We explore whether accession candidates and third countries adopted European environmental legislation along with the member states. In doing so, we focus on Community laws that limit nitrogen oxides in the emissions into the air from large combustion plants, and introduce the European ecolabel scheme and environmental impact assessments. Our analysis reveals that hierarchical governance is the most significant and robust determinant of policy adoption. Additionally, our results lend some support to the relevance of network governance, indicating that this mode could become more effective at greater length.
- Youngs R., **"Democracy promotion as external governance?"**, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 6, Σεπτέμβριος 2009. Abstract: In supporting democratic norms in third countries the European Union (EU) uses network more than hierarchical modes of governance. The exception is where the adoption of internal modes is set as a condition for countries to join the Union. In other cases, limited bargaining power and complex domestic political structures in third countries militate against the use of hierarchy in democracy support policies. Geostrategic concerns over stability represent part of the causal dynamics of these two variables. There is some correlation between governance mode and effectiveness, but this is less strong than the role played by domestic politics in determining impact. The latter help to explain a breach between rule selection and application: EU governance rules are often transferred without significant impact on third country political dynamics.
- Freyburg T., Lavenex S., Schimmelfennig F., Skripka T., Wetzel A., **"EU promotion of democratic governance in the neighbourhood"**, Journal of European Public Policy, Volume 16, Issue 6, Σεπτέμβριος 2009. Abstract: This article analyses the effectiveness of the EU's promotion of democratic governance through functional co-operation in the European neighbourhood. In a comparative study of three policy sectors in three countries (Moldova, Morocco, and Ukraine), we show that the EU is capable of inducing neighbouring countries to adopt policy-specific democratic governance provisions in the absence of accession conditionality. In line with the institutionalist hypotheses, we find that effective rule adoption can be secured by strong legal specification of democratic

governance elements in the EU sectoral acquis and international conventions. However, successful rule adoption does not necessarily lead to rule application.

Γ. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Brady H., **"Last chance for Lisbon: Ireland's EU referendum"**, CER essay, Σεπτέμβριος 2009.
- Brady H., **"Intelligence, emergencies and foreign policy: the EU's role in counter-terrorism"**, CER essay, Ιούλιος 2009.
- Brouwer E., **"The EU Passenger Name Record (PNR) System and Human Rights: Transferring Passenger Data or Passenger Freedom?"**, CEPS Working Documents, 4/9/2009.
- Carrera S. & Geyer Fl., **"EU Policy on Education: The Impact on the Social Inclusion of Vulnerable Groups"**, CEPS Special Reports, 21/9/2009.
- Grant C., **"Is Europe doomed to fail as a power?"**, Essay CER, , July 2009.
- De Clerck-Sachsse J., **"The New European Parliament: All change or business as usual?"**, CEPS Special Reports, 10/8/2009.
- Egenhofer Ch., **"Less than 100 days to Copenhagen: Time to panic?"**, CEPS Commentaries, 2/9/2009.
- Faure Atger A., **"Education and Political Participation of Migrants and Ethnic Minorities in the EU: An Overview of the Literature"**, CEPS Special Reports, 21/9/2009.
- Fuglsang N. & Olsen K., **"Staying in the Loop - The Commission's role in first reading agreements"**, EPIN Working Papers, 10/9/2009.
- Geyer Fl., **"The Educational System in Belgium"**, CEPS Special Reports, 21/9/2009.
- Geyer Fl., **"The Educational System in Luxembourg"**, CEPS Special Reports, 21/9/2009.
- Gros D., **"Why it feels different"**, CEPS Commentaries, 15/9/2009.
- Guild E., Carrera S. **"Towards the Next Phase of the EU's Area of Freedom, Security and Justice: The EC's Proposals for the Stockholm Programme"**, CEPS Policy Briefs, 20/8/2009.
- Guild El., Carrera S., Bigo D., **"The CHALLENGE Project: Final Policy Recommendations on the Changing Landscape of European Liberty and Security"**, Challenge Paper, 9 /9/2009.
- Hannay D., **"Cyprus: The costs of failure"** Briefing note, September 2009, July 2009.
- Kaczyński P. M., **"Lessons from the Czech EU Presidency"**, CEPS Commentaries, 4/9/2009.
- Lannoo K., **"The road ahead after de Larosiére"**, CEPS Policy Briefs, 7/8/2009.
- Mirimanova N., **"Water and Energy Disputes of Central Asia: In search of regional solutions?"**, EUCAM Commentaries, 14/8/2009.
- Renda A., **"Treatment of Exclusionary Abuses under Article 82 of the EC Treaty: Comments on the European Commission's Guidance Paper"**, CEPS Task Force Reports, 10/9/2009.
- Roth M., **"Bilateral Disputes between EU Member States and Russia"**, CEPS Working Documents, 21/8/2009.

- Tindale St., "How to meet the EU's 2020 renewables targets", CER Policy Brief, Σεπτέμβριος 2009.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- 8-10/10/2009: Το Εργαστήριο Διοικητικών Επιστημών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Κρήτης, το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Αιγαίου και Ελληνικό Ινστιτούτο Διοικητικών Επιστημών διοργανώνουν το 3ο Συνέδριο Διοικητικών Επιστημών με θέμα «**Διοίκηση και Δημοκρατία: Ποιότητα, Αποτελεσματικότητα, Νομιμοποίηση**», Πανεπιστημιούπολη Ρεθύμνου του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- 8/10/2009: Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) και η Πρεσβεία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας στην Αθήνα διοργανώνουν διάλεξη του Καθηγητή Claus Offe (Hertie School of Governance-Βερολίνο) με θέμα «**Οι Γερμανικές Εκλογές: Αποτελέσματα, Αίτια και Προοπτικές**». Τη συζήτηση θα συντονίσει ο Καθηγητής Λουκάς Τσούκαλης, Πρόεδρος ΕΛΙΑΜΕΠ, στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αμφιθέατρο «Δρακοπούλου».
- 22/9/2009: Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) διοργάνωσε διάλεξη με ομιλητή το Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης Πρέσβη κ. Κωνσταντίνο Μπίτσιο, με θέμα: «**Η Μεταναστευτική Πολιτική στην Ελλάδα**», Αθήνα.
- 14/9/2009: Η Ελληνική Εταιρία Διεθνούς Δικαίου & Διεθνών Σχέσεων, διοργάνωσε εκδήλωση με θέμα: «**Μνήμη Γιάννου Κρανιδιώτη**», που διοργανώθηκε από στο Υπουργείο Εξωτερικών, Αθήνα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Ανδρέου, Γιώργος, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Διαμαντίκος, Κων/νος - Τριαντόπουλος, Χρήστος, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.
- Διαμαντίκος, Κωσταντίνος, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Δούση, Εμμανουέλα, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Καζάκος, Πάνος, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- Κοτσιαρός, Αθανάσιος, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.gr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- Κουτσιαράς, Νίκος, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Μπότσιο, Κων/να, Μεταξύ NATO και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- Koutsiaras, Nikos, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, Εποπτεία τραπεζικού συστήματος: Η ευρωπαϊκή εμπειρία και το νέο κανονιστικό πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 2008.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- Διαμαντόπουλος, Χρήστος, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκωτική παράδοση". WP. A01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- Καζάκος, Πάνος, "Ανταγωνιστικότητα, Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04_2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- Καζάκος, Πάνος, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- Κουτσιαράς, Νίκος, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Kok: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- Λάβδας, Κώστας - Χρυσόχδου, Δημήτρης, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- Μαραβέγιας Ν., «Σε αναζήτηση ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ύπαιθρο», WP. A01/08 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0108.pdf
- Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ. "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- Ananiadis, Blanca, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- Attina, Fulvio, Building the Union: an evolutionist interpretation, IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)09.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)09.pdf)
- Bellamy, Richard, New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation? IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08)
- Castiglione, Dario, Notes on "The role of political identity in European integration", IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08.pdf)
- Diamantopoulos, Christos, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- Kaczynski, Piotr Maciej, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs(Warsaw)στο eeep.pspa.uoa.gr/IPA.pdf
- Kassimatis, George, Common cultural roots - The cornerstone of the European Union IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)05.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)05.pdf)
- Kazakos, Panos, After the Constitutional Debacle: What way ahead for the Union?, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- Kazakos, Panos, Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003 στο eeep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- Kazakos, Panos, Scenarios for the future of Europe, WP. A01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0105

- **Koutsiaras, Nikos - Andreou, George**, *Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013*, WP. A01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- **Manitakis, Antonis**, *The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples*, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 02](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 02)
- **Pagoulatos, George**, *Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma*, IEIP-EKEM (Conf.) 06 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 06.pdf)
- **Papadopoulou, Lina**, *Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements*
- **Taylor, Paul**, *The State of European Integration: a view on the present and future perspective*, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 01](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 01)
- **Trechsel, Alexander**, *The Swiss model: a bonanza for EU studies*, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM \(Conf.\) 03](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM (Conf.) 03)

B. Ερευνητές και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- **Δούκας, Γιάννης**, "Η παγκόσμια διατροφική κρίση και η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης", WP. B01/08:
- **Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης**, "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- **Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος**, *Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων*, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- **Μανούζας, Ζήσης**, "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;", WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- **Ματσουκά, Κλεοπάτρα**, *Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις*, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- **Μπουρίκος, Δημήτρης**, *Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, Επισημάνσεις και προτεινόμενη βιβλιογραφία*, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- **Παπούλιας, Ευάγγελος**, *Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσείων. Περιπτωσιολογική μελέτη Αρκαδίας*, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- **Σκάλκος, Δημήτρης**, "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μία προσέγγιση ανα-σημασιοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- **Σοφού, Στεργιούλα**, "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- **Τριαντίδης, Αρης**, "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- **Andreou, George**, *Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness"*, WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104
- **Choros, Panagiotis**, *Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean* WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- **Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management*, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- **Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos**, *FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece*, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- **Kotsiaros, Athanasios**, *The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse*, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0106
- **Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna**, *The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?*, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0206
- **Triantafyllou, Martha**, *Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia*, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- **Trantidis, Aris**, *Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy*, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- **Trinquelle Isabelle**, "La spécificité de la gestion des déchets dans les îles au regard du droit communautaire" στο eeep.pspa.uoa.gr/IsabelleTrinquelle-French.pdf
- **Vallianatou, Anna**, *The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?*, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- **Kotsiaros, Athanasios**, "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- **Κοτσιαρός, Αθανάσιος** (επ.), «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγμάτευση ενάντια στη θέληση των ευρωπαίων πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- **Τριαντόπουλος, Χρήστος**, «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>
- **Τσαπακίδης, Χρήστος**, «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>